

XVI. évfolyam
11. szám
ROMALAP
2008. november
Ára: 250 Ft

**Barack Obama,
az Amerikai Egyesült Államok 44. elnöke**

HOSSZÚ ÚT

LD

„LUNGO DROM”

William-Adolphe Bouguereau: Halottak napja

LD
„LUNGO DROM”

ROMA LAP
Megjelenik
havonta.

Megjelenik havonta a Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Közalapítvány támogatásával. Kiadja: az „Oktatási és Továbbképzési Központ” Alapítvány 5000 Szolnok, Aranka utca 3. – Telefon: 06-56/420-110. Fax: 06-56/514-331. Levelezési cím: SZOLNOK Pf.: 77 5001 – e-mail: otka77@citromail.hu. – Internetcím: www.lungodrom.hu. A lapot szerkeszti a szerkesztő bizottság. – Tervezőszerkesztő: *Gudmon András*.

Felelős kiadó: *Farkas Flórián*

A címlapon: Barack Obama, Amerika újonnan megválasztott elnöke.

Nyomdai munkák: KARCAGI NYOMDA KFT.

Felelős vezető: *Márkusné Tankó Orsolya és Nagyné Tankó Tímea* ügyvezető igazgató

ISSN 1216-982X

Elhunyt szeretteinkre emlékezünk

„Mindenható örök Isten, ki megadtad nekünk,
 hogy egy napon ünnepelhessük minden szented dicsőségét, arra kérünk,
 hogy sokszoros közbenjárásukra bőven áraszd reánk irgalmasságodat.”

(A katolikus egyházban a mindenszentek napján tartott szentmisék állandó könyörgése.)

Minden év november elsején virágot, koszorút viszünk a temetőbe, és gyertyákat vagy mécsest gyújtunk elhunyt szeretteink sírjánál – így emlékezve rájuk.

November elseje, Mindenszentek napja 2000 óta – hosszú idő után ismét – munkaszüneti nap. E nap azoknak az üdvözlteknek a közös ünnepe, akiket nem avattak szentté, illetve akik nem kaptak külön napot a naptárban. A Mindenszentek napja a Halottak napjának ünnepi előestéje.

609. vagy 610. május 13-án a **Marcus Agrippa** által építtetett Pantheont **IV. Bonifác** pápa keresztény templommá, az összes vértanú templomává szentelte. Ez adott alkalmat az ünnep bevezetésére. A római hagyomány azonban nem az első volt a sorban, ugyanis a május 13-i dátum már korábban is ezen szentek ünneplésére szolgált. A kezdetek a 4. századra nyúlnak vissza.

November első napja a megemlékezés napjaként a 8. században jelent meg először, **III. Gergely**

pápa idején, aki kiállt azért, hogy a vértanúk mellett a kereszténység elismerése után szentté avatottakról is emlékezzenek meg, ezért a Szent Péter Bazilika egyik mellékkápolnáját mindenszenteknek, vagyis az egyház szentjeinek ajánlotta. **Jámbor Lajos** császár **IV. Gergely** pápa engedélyével 835-ben hivatalosan is elismerte az új ünnepet, és attól kezdve Mindenszentek az egész kereszténység ünnepe lett. Majd **IV. Gergely** pápa 844-ben egyetemes ünnepé tette.

A rákövetkező nap, Halottak napja keresztény ünnep. Eredete egészen a Római Birodalomig nyúlik vissza. A katolikusoknál 998 óta ünneplik november 2-án halottak napját;

ekkor **Szent Odilo cluny** apát elrendelte, hogy a halottakról meg kell emlékezni. A szokás egyre inkább elterjedt, és a 14. században általánossá vált. Később, a 19. század elején német katolikus hatásra Magyarországon is megjelent, és a mai napig fennmaradt.

Halottak napjához több népi hiedelem is kapcsolódik. Úgy tartották, hogy a sírok feldíszítésének, megszépítésének célja, hogy a halottak szívesen maradjanak lakhelyükön. Mécseseket pedig azért gyújtunk, hogy a világosban a „véletlenül kiszabadult lelkek” újra visszatérjenek a maguk sírjába, s ne kísértsenek, ne nyugtalanítsák az élőket. Mivel sokáig úgy hitték, hogy a halottak ilyenkor

hazalátogatnak, sokféle szokás volt, hogy megterítették számukra az asztalt, kenyeret, sőt, vizet helyeztek rá. A hagyományos paraszti közösségek egy részében „halottak hetén” munkatilalom van.

A mennyi szelíden pislákoló mécses és gyertyaláng alkonyatkor, amikor a sötétség leszáll, különös, va-

rázsos fénybe vonja a temetőt, nyugodtság, béke és csend uralkodik a sírkertekben. Gyönyörű a látvány, ahogy az ezernyi kis láng utat tör magának a sötétségben, mégis szomorúan térünk be a temetőbe, mert elvesztett szeretteinkre emlékezünk. Azokra, akiket – míg élünk – sosem feledünk. Épp ezért ne csak Mindenszentek vagy halottak napján látogassunk el a temetőbe, hanem az év más napjain is szakítsunk időt, és tiszteljük meg elhunyt családtagjainkat azzal, hogy legalább egy szál virágot viszünk a sírjukra!

L.A.

Illusztráció: LD archívum

VÉDJÉK MEG A TAGÁLLAMOK A ROMA NŐKET!

♣ Az Európai Parlament Nőjogi és Esélyegyenlőségi Bizottsága egyhangúlag elfogadta Járóka Livia (ENP-ED) „A romák szociális helyzetéről és az európai uniós munkaerőpiachoz való jobb hozzáféréséről” írott jelentéshez készített véleménytervezetét. A dokumentum felszólítja a tagállamokat, hogy jogalkotásuk során hozzanak rendelkezéseket a roma nők által elszenvedett, számos formát öltő megkülönböztetés megelőzésére és kezelésére, valamint, hogy biztosítsák számukra a minőségi egészségügyi ellátáshoz, a gyermekgondozáshoz és oktatáshoz mint a foglalkoztatás előfeltételeihez való hozzáférést.

A képviselőnő indítványában hangsúlyozta, hogy a roma nők és más kisebbségi csoportok gyakran válnak többszörös megkülönböztetés áldozataivá és a szegénység, illetve a társadalmi kirekesztés szempontjából is jóval kiszolgáltatottabbak, mint a többségi társadalom nőtagjai. Járóka indítványa felszólítja a tagjelölt és a potenciális tagjelölt balkáni országokat, hogy egy helyi és nemzeti szinten párhuzamosan megvalósítandó, hatékony stratégia révén biztosítsák a romákat érő megkülönböztetés és előítélet valamennyi formájának megszüntetését.

JAVÍTANÁK A CIGÁNYOK EGÉSZSÉGI ÁLLAPOTÁT

♣ Együttműködési megállapodást írt alá kedden dél-

előtt a Somogy megyei Területi Cigány Kisebbségi Önkormányzat és a Kaposi Mór Oktató Kórház.

A megállapodás célja a több mint 50 ezres somogyi

cigányság egészségi állapotának javítása. Ők ugyanis átlagosan 15 évvel rövidebb ideig élnek, mint nem roma embertársaik. A kórház megelőzéssel, szűrésekkel, előadásokkal próbálja javítani a cigányok egészségi állapotát. A megyei önkormányzat pedig uniós források megszerzéséhez 5 éven keresztül 2 millió forintos támogatást nyújt a roma kisebbségi önkormányzatnak.

FARKAS JÁNOS-DÍJAT ALAPÍTOTT AZ MLSZ, ROMA SZÁRMAZÁSÚ FIATALOK KAPHATJÁK A DÍJAT

♣ A Magyar Labdarúgó Szövetség elnöksége úgy határozott, hogy minden esztendőben odaítéli a Farkas János-díjat, amelyet az a roma származású fiatal kap, aki viselkedésével a pályán és azon kívül is példát mutat társainak.

A díjat minden esztendőben július 15-én adják át – az 1966-os világbajnokság Magyarország–Brazília mérkőzésének évfordulóján. Azon a meccsen 3–1-re győztünk, és Farkas varázslatos gólt szerzett.

Farkas János 1942. március 27-én született, s 1959 és 1972 között a Vasas játékosa volt. Négyyszer szerzett bajnoki címet, egyszer volt gólkirály, és háromszoros KK-győztes. A válogatottban 33 alkalommal szerepelt és 19 gólt szerzett. Tagja volt az 1964-es tokiói olimpián aranyérmes magyar együttesnek, ahogyan az ugyanabban az esztendőben a szpanyolországi EB-n bronzérmes gárdának is.

A Farkas János-díjjal jutalmazott játékosok nem lehetnek idősebbek, mint a legendás csatár volt a braziloknak lőtt álmögölje idején – azaz csak a 24 év alatt

ti fiatalok kerülnek számításba a serleg odaítélésekor.

HOROGKERESZTET FESTETTEK A HIT GYÜLEKEZETE HÁZÁRA

♣ Horogkereszteket és neonáci jelszavakat festettek ismeretlenek a Hit Gyülekezetének főként romák által látogatott házára csütörtökre virradóan, közölte a gyülekezet képviselője. A rendőrség nyomozást indított az ügyben.

Mocsár Richárd elmondta, a gyülekezeti ház egyik oldalát és ajtaját elborították a méteres horogkeresztek, valamint a White Power (fehér hatalom) és White Hungary (fehér Magyarország) feliratok, amelyeket vörösésbarna zsírkrétával festettek fel. A ház ajtaját szürke festékkel öntötték le. Mocsár Richárd közölte, az 1994-ben alakult közösségnek háromszáz tagja van, nagyobb részük roma. A gyülekezetet korábban nem érte hasonló atrocitás. Hozzátette, a rászszista támadás miatt feljelentést tettek a rendőrségen. A rendőrség rongálás és önkényuralmi jelképek használatának vétsége miatt rendelt el nyomozást.

AZ ÁLDOZATOKRA, A MEGSZÁLLÁSRA EMLÉKEZIK AZ ORSZÁG

♣ Az 1956-os forradalom és szabadságharc áldozataira és a szovjet megszállás kezdetére emlékeztek november 4-én országszerte a nemzeti gyásznapi alkalmából.

Mindenki leróhatta tiszteletét 1956 hősei előtt keddi éjféltől a Hősök terén felállított térinstallációnál, az emlékmű feketébe burkolt központi oszlopánál. Az ünnepségen az '56-os szervezetek,

valamint a magyarországi egyházak és a diplomáciai testületek képviselői is részt vettek.

Az 1956-os ünnepségsorozat zárásaként este hat órakor kialszik a forradalom lángja a Kossuth téren. Vidéken egyebek mellett megemlékezést tartanak a nemzeti gyásznapi alkalmából Szegeden, Kaposváron, Szekszárdon, Zalaegersze- gen. 1956. november 4-én a szovjet csapatok hajnalban bevonultak Budapestre a szélvihar-hadművelet kere- tében, és leverték az október 23-án kirobbant forradalmat és szabadságharcot. Az or- száiban néhány helyen el- szórtan még egy hétig tartott a fegyveres ellenállás.

CIGÁNYBŰNÖZÉS: KAMPÁNY INDUL

❖ *Kampányt indít hazánk- ban az Európai Roma Rend- védelmi Bajtársi Közhasznú Egyesület a cigánybűnözés sztereotípiáinak csökkenté- sére és a rendvédelmi szer- vek roma fiatalokkal való felduzzasztásáért – jelentette be Makula György, a szer- vezet főtitkára. A kampány részeként november 16-tól húsz óriásplakátot helyez- nek el budapesti metróál- lomásokon, az interneten is hirdetések tesznek közzé, továbbá tájékoztató anya- gokat juttatnak el a rend- védelmi szervekhez.*

ORBÁN A GAZDASÁGRA HELYEZNÉ A ROMAPOLITIKA HANGSÚLYÁT – „MAGYARORSZÁG ROSSZ ÚTON JÁR A VÁLSÁGKEZELÉSBEN”

❖ *Mivel a diszkriminációt elítélő megközelítés már széles körben elfogadottá vált, az európai romapoli-*

Orbán Viktor a Fidesz elnöke.

tika hangsúlyát ideje áthe- lyezni a pénzügyi, gazdasá- gi kérdésekre – hangsú- lyozta újságíróknak Orbán Viktor november 13-án, csütörtökön Brüsszelben, az európai roma stratégia ügyében az Európai Parla- mentben tartott közmeg- hallgatás előtt. A Fidesz elnöke arról is beszélt, hogy a válságot csak gaz- dasági növekedéssel, nem pedig megszorításokkal le- het kivédeni.

TALÁLKOZÓ A HAZAI KISEBBSÉGPOLITIKA SÚLYPONTI KÉRDÉSEIRŐL

❖ *Kiss Péter, a Miniszter- elnöki Hivatal vezető mi- niszter – a rendszeres egyez- tetések keretében – novem- ber 5-én találkozott a 13 ma- gyarországi nemzeti és etni- kai kisebbség országos ön- kormányzatainak elnökeivel.*

A hazai kisebbségpolitika súlyponti kérdéseit áttekintő találkozáson elhangzott, hogy 2008-ban – a korábbi idő- szakhoz képest – 500 millió forintot meghaladó mérték- ben nőtték a hazai kisebbségi források, az elvégzett felada- tokat honoráló rendszerré alakult át a települési és a te- rületi kisebbségi önkor- mányzatok finanszírozása. Az átlagosan teljesítő kisebb- ségi önkormányzatok támo- gatása az előző évihez viszo-

nyítva 140 ezer forinttal, 15%-kal emelkedett. Az év eredményei közé tartozik to- vábbá, hogy az Országgyű- lés elfogadta az Európa Ta- nács Regionális vagy Ki- sebbségi Nyelvek Európai Kartájába foglalt vállalások- nak a magyarországi cigány- ság nyelveire történő kiter- jesztéséről szóló törvényt.

ELTEMETTÉK A NAGYCSÉCSI GYILKOSSÁG ÁLDOZATAIT

❖ *Eltemették a november 3-i nagycsécsi támadás két roma áldozatát hétfő délután a Borsod megyei településen. A faluban egy héttel koráb- ban ismeretlenek előbb Mo- lotov-koktélt dobtak házakra, majd két embert lelőttek.*

November 9-én, vasárnap este cigány szokás szerint virrasztást tartottak a meg- gyilkolt romák tiszteletére, a megemlékezésen mások mel- lett gyertyákat és mécseseket gyújtottak megyei roma ve- zetők, a környező falvak ro- ma szervezeteinek képviselői, illetve a helybeliek – össze- sen mintegy hatvanan – az áldozatok házai előtt.

Hétfő délután a nagycsécsi temetőben rendezett kato- likus szertartáson mintegy 300 ember vett részt. A te- metési szertartás ideje alatt fokozott volt a rendőri jelen- lét.

RÉVKOMÁROM: NÉGY KÖZÖS PONT

❖ *Négy pontos közös nyi- latkozat elfogadásával ért véget a magyar és a szlovák kormányfő szombati, révkomáromi munkatalálko- zója. Gyurcsány Ferenc szerint az eszmecsere azért volt fontos, mert jobban megismerték egymás állás- pontját. Robert Fico azt emelte ki, hogy kertelés*

nélkül megnevezték azokat a problémákat, amelyek a feszült szlovák-magyar po- litikai kapcsolatok okozói.

A két miniszterelnök kéz- jegyével ellátott dokumen- tum határozottan elítéli a szélsőséges ideológiákat és csoportokat. Megerősítet- ték eltökéltségüket, hogy minden politikai és jogi eszközt felhasználnak a radikális ideológiák vissza- szorításáért. Mindketten kiálltak a Szlovákiában, illetve Magyarországon élő nemzeti kisebbségek kul- turális és etnikai azonos- ságtudatának megőrzésé- ért, s kifejezték azt a meg- győződésüket, hogy a két ország polgárai jószomszé- di kapcsolatokat kívánnak ápolni, amelynek további megerősítésében fontos sze- reptet tölt be a határon átfelőlő gazdasági és egyéb együtt- működés.

REGIONÁLIS PRÍMA DÍJJAL TÜNTETIK KI A RAJKÓ ZENEKART

❖ *A Vállalkozók és Mun- káltatók Országos Szövet- sége Közép-magyarországi Regionális Szervezetének Elnöksége, Regionális Pri- ma Díjjal tünteti ki a Rajkó Zenekart. Az ünnepélyes keretek között történő át- adására 2008. november 28- án, Budapesten a Stefánia Palota Dísztermében kerül sor. Az elmúlt fél évszázad során az összes földrészen koncerteztek. Repertoárjuk a magyar és cigányzenei dara- bokat épp úgy magában foglalja, mint a nagy klasz- szikus zeneszerzők opera, operett műveinek népszerű darabjait.*

Összeállítottuk:
a RomNet, a Romaweb,
a Magyar Nemzet Online,
a Népszabadság Online
és az Index hírei alapján.

A hónap hírei • A hónap hírei

Obama: „Lehetséges a változtatás!”

Barack Obama elsőprő fölényű győzelme a november 4-ei amerikai elnökválasztáson több szempontból is történelmi jelentőségűnek mondható. Egyrészt mert egy olyan, több súlyos, azonnali megoldást igénylő probléma által terhelt időszakban történt-történik a váltás, amelyet jó ideje nem látott Amerika: egy nemzedékek óta nem tapasztalt mértékű világgazdasági válság, két, jelenleg megnyerhetetlennek tűnő háború, az iráni atomprogram kérdése képezi **Bush** elnök örökségét – egytől-egyig halasztást nem tűrő kérdések, melyek rendkívüli próba elé állítják az Egyesült Államok 44. elnökét.

Emellett történelmi jelentőséget ad Obama sikerének az a tény, hogy személyében egy színes bőrű vezetőt választott magának az az ország, ahol sokan a XIX. század második harmadáig a nem fehérket emberszámba se vették, ahol azok negyven éve is még durva megkülönböztetésnek és napi megáláztatásoknak voltak kitéve, ahol több évtizeden át tartó, keserves, emberéleteket és sorsokat követelő küzdelem kellett ahhoz, hogy mindenben egyenlőnek ismerje el a többségi társadalom afrikai (és indián) honfitársait.

Harmadrészt az afrikai származású Obama azzal, hogy az Egyesült Államok elnöke, a világ elsőszámú, az emberiség sorsát akár hosszútávon befolyásolni képes politikusa lett. Nagy fordulat, minden bizonnyal új fejezet nyitása a világtörténelemben.

Vitathatatlan tehetsége, elkötelezettsége, dinamizmusa mellett leginkább talán bórszíne miatt tekinti sok amerikai Obamát üzenete hiteles képviselőjének, mely szerint, ha megteesszük a tőlünk telhetőt, minden lehetséges, lehet változtatni, egy erős és szolidáris társadalom „meg tudja csinálni!”. Ez a bizonyított üzenet az ameri-

Barack Obama, a november 4-ei amerikai elnökválasztás győztese.

kaiakon kívül reményt adhat minden más demokratikus

ország népének: az alapvetően negatív társadalmi atti-

túdok megváltoztathatók, munkával, kitartással, a sze-

mélyes tehetség révén bárkiből bármi lehet.

Mivel Magyarországon számos etnikai, határainkon túl pedig több milliós magyar kisebbség él, így ismerjük a kisebbségi lét minden nehézségét, mi, magyarok nagyon is át tudjuk érezni, mekkora teljesítmény Obama megválasztása az amerikai társadalom részéről. Különösen fontos és reményteljes esemény a messze legnagyobb magyarországi etnikai kisebbség, a cigányság számára.

Nem azért – ha valakiben netalántán felmerülne –, mert Magyarországon ma reális esély lenne egy roma politikus miniszterelnökségére. Ezt természetesen senki nem gondolhatja komolyan. Hanem mert **most látjuk az élő példát arra, hogyan juthat el egy társadalom a morális fejlettség, a szolidaritás, az egység olyan szintjére, hogy egy hosszú időn át elnyomott, lenézett kisebbsége sorából emeljen valakit vezetőjének.** Ebben rejlik Obama győzelmének fantasztikus üzenete – annak lényege nem önmagában a tény, hogy Amerikának fekete elnöke van, hanem az amerikai demokrácia erejének ilyenén megnyilvánulása!

Tény, hogy Amerika szinte összehasonlíthatatlanul más helyzetben van, mint mi; hogy kultúráját a kezdetektől az etnikai sokszínűség hagyományai határozzák meg; hogy a tolerancia és kisebbségei emancipálásának tekintetében messze a világ, és messze Magyarország előtt jár. Ez nem jelenti azonban, hogy nekünk csak álom lehet, ami ott november elején történt.

Nem volt ugyanis Amerika mindig ilyen! Ahogy fentebb már említésre került, egy olyan államról van szó, ahol százötven évvel ezelőtt a rabszolgatartás még teljes mértékben legitim és elfogadott intézmény volt, és

néhány északi állam jogvédő mozgalmán kívül senkit nem érdekelt a sokszor állati sorba kényszerített feketék nyomorult sorsa. Ez volt a helyzet még évekkel azután is, hogy Magyarország a polgári egyenlőség, a kollektív és egyéni szabadság jegyében véres háborút viselt az önkény és az erőszak hatalma ellen! (Mekkorát változott a világ azóta!) Az Egyesült Államok csak majd húsz évvel később, az 1860-as években vívta meg a maga felszabadító harcát, azonban még ezután is száz év kellett – a rabszolgatartás eltörlése után –, hogy véget érjen a formális szegregáció.

Hosszú és véres utat járt be tehát Amerika, és sokkal hátrábbról indult, mint ahol ma Magyarország tart. Meggyőződésünk, hogy hazánkban a cigányság tényleges egyenlőségének eléréséhez nem lenne szükség több vagy akár csak egy emberöltőre – egy-két évtized alatt megvalósítható, ha egy konzekvens cigánypolitikára épülő néhány ciklusnyi erős kormányzás visszafordíthatatlanul elindíthatná a folyamatot.

Hogyan lenne ez lehetséges? Először is gyökeres változásra van szükség a cigányok helyzetének politikai megközelítésében. A cigányság büszkeségének, kulturális öntudatának visszaállítására kell minden felelős kormányzati törekvésnek irányulnia, arra, hogy a cigányság önmagára mint nemzetalkotó elemre, ne mint a társadalom periferiájára szorult, kivetett csoportra tekintsen. Mindezt a **cigánykérdés – tekintettel annak súlyára – nemzetpolitikai és legmagasabb kormányzati szintre emelése után egy átfogó, összehangolt és fegyelmezetten végrehajtott integrációs, munkahely-teremtési, iskoláztatási, szociális program keretében, hiteles helyi, megyei és országos vezetők irányítása alatt,**

felreállítva a cigányság önjelölt, opportunistá szöszölőit, akik csak a mai áldatlan helyzet fenntartásában érdekeltek.

A cél hosszútávon ugyanakkor nem a cigányság önálló politikai erővé szervezése – ahogy Obama sem egy fekete párt jelöltje, hanem egy megerősödött és integrált kisebbség tagja, akinek a megváltozott társadalmi környezet lehetővé tette a legnagyobb sikert. **A cigányság országos szinten intézményesített politikai érdekképviselőtének addig van értelme, ameddig létezik a mostani szakadék.** Hiszen egy kisebbség, amely képes lenne meghatározó önálló politikai tényezővé válni, szükségszerűen a műveltségnek és az integrációnak olyan fokán áll, amely lehetővé teszi számára politikai elképzeléseinek artikulációját. Ebben az esetben viszont érdekei egybe kell, hogy essenek a többségi társadaloméival. Amerikában is ez a helyzet – a feketéknek ugyanaz az érdekük, mint a fehéreknek, nincs értelme azt egy bőrszín alapján szerveződő pártban képviselni. A felemelési programhoz viszont mind országos, mind önkormányzati szinten égető szükség van kompetens cigány vezetőkre, tiszteletet kiváltó, nagy egyéniségekre. Gondoljunk csak arra, Amerikában közvetett módon milyen hatalmas emberek készítették elő a mai helyzetet: Martin Luther King Jr., Jesse Jackson, Colin Powell, Condoleezza Rice, hogy csak néhány ismert politikust említsünk.

A probléma megoldása nem tűr halasztást. A cigányság felemelése, integrációja a magyar társadalomba az ország egyik legsürgetőbb feladata, amit csak közösen lehet megoldani. Kölcsönös gesztusokat kell mind a többségi társadalomnak, mind a cigányságnak egymás felé tennie: a

kormányzat szervezze meg és biztosítsa anyagilag a munkát, a cigányság, választott vezetőin keresztül, helyi szinten kezdjen el szerveződni, hatékonyan használja fel a rendelkezésre álló lehetőségeket és eszközöket. **Egy őszinte jó szándékkal elindított emancipációs program sikere esetén, látva az eredményeket, lassan ugyan, de szükségszerűen meg fog változni a többségi társadalomnak a cigányságról alkotott lesújtó véleménye.**

És aztán egyszer, ha mindez megvalósul, megváltozik a társadalmi hozzáállás, eltűnik az előítéletesség, megerősödik a demokrácia, létrejöhét Magyarországon egy szolidáris, koherens társadalom, amelyben nem számít a bőrszín, a mostani amerikai eseményekhez hasonlóan nem lesz akadály annak, hogy Magyarországnak hovatartozástól függetlenül bárki elsőszámú vezetője legyen – ez fogja igazán megmutatni, mennyire vagyunk egységesen erősek mi magunk, mennyire az demokratikus berendezkedésünk.

Ismerve Barack Obama történetét, minden okunk megvan a bizakodásra, minden optimizmus és pozitív jövőkép ellenére azonban nem várhatunk gyors csodát. A munkát el kell kezdeni, és ehhez sok pénz és rengeteg jóakarattal kell. De egészen biztos, hogy Magyarországon, minden pillanatynyi nehézsége és betegsége ellenére megvan a képesség, az erő arra, hogy sikerrel vigye a cigányság felemelésének – magyar szempontból az ideai amerikai elnökválasztáshoz hasonlóan történelmi – kötelességét. Ami erőt adhat ezen roppant feladathoz: Obama és Amerika műve, ez a csodálatra méltó teljesítmény, biztató és követendő példa.

Magyar Levente

A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Területi Cigány Kisebbségi Önkormányzat

LD élete címmel új rovatot indítunk, amelyben elsőként a „Lungo Drom” Országos Cigány Érdekvédelmi és Polgári Szövetség megyei képviselteinek életét mutatjuk be. Az első rész a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Területi Cigány Kisebbségi Önkormányzattal és tevékenységével foglalkozik.

A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Területi Cigány Kisebbségi Önkormányzat (JNSZM-i TCKÖ) a 2007–2008-as évben több szervezettel kötött megállapodást, különböző célok elérése érdekében. Munkájuk eredményességét is bizonyítandó, az alábbiakban ezekről a megállapodásokról számolunk be.

Mivel az Észak-alföldi Régió a hátrányos helyzetű térségek közé tartozik, és a

térségben élő roma lakosság beilleszkedése a munka világába nehézségekbe ütközik, az **Észak-alföldi Regionális Munkaügyi Központ** úgy döntött, átadja tapasztalatait a régióban működő megyei területi cigány kisebbségi önkormányzatoknak, és együttműködési megállapodást köt velük. Ezen megállapodást a Hajdú-Bihar Megyei, a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei, illetve a Szabolcs-Szatmár-

Bereg Megyei Területi Cigány Kisebbségi Önkormányzatokkal kötötte meg 2007 szeptemberében. A felek megállapodtak abban, hogy kölcsönösen tájékoztatják egymást a saját területükön megvalósítandó programokról, projektekről, valamint rendszeressé teszik a roma foglalkoztatással kapcsolatos információk, adatok cseréjét. Ezen kívül segítséget nyújtanak egymásnak projektek elkészíté-

séhez, illetve megvalósításához.

2007. szeptember 29-én a romániai „NENOKUT” **Kulturális Társasággal** kötött együttműködési megállapodást a kisebbségi önkormányzat. Legfontosabb céljaik között szerepelt a két szervezet közötti baráti és egyetértési kapcsolatok kiépítése közösségeik érdekében; gazdasági, társadalmi, nevelési, művelődési, kisebbségi nyelv ápolása és

A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Területi Cigány Kisebbségi Önkormányzat tagjai.

oktatása, a cigány kultúra és hagyományok ápolása; közös programok kidolgozása, közös rendezvények szervezése, valamint szakemberek közötti együttműködések, kölcsönös látogatások szorgalmazása egy hatékonyabb nemzeti kapcsolat kiépítése céljából.

A hatékonyabb együttműködés érdekében jött létre megállapodás a kisebbségi önkormányzat és a **Hilarius Oktatásszervező és Szolgáltató Kft.**-vel. Együttműködésük célja, hogy a halmozottan hátrányos helyzetű cigány és nem cigány lakosság életkörülményeit javítsák, azáltal, hogy szakmák megszerzését teszik lehetővé előnyös feltételek mellett. Kölcsönösen segítséget nyújtanak egymásnak olyan képzések megvalósításában, mint a 7–8. osztály elvégzése és általános iskolai bizonyítvány megszerzése, az első szakma, illetve OKJ-s szakmák megszer-

zése 16 éves kortól, valamint különböző, a társadalmi beilleszkedést elősegítő személyiségfejlesztő tréningek szervezése.

A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Területi Cigány Kisebbségi Önkormányzat számos rendezvényen vett részt és számos rendezvényt szervezett eddigi működése során. Ilyen többek között a NENOKUT Kulturális Társasággal 2008. június 24–29. között közösen szervezett, Tiszapüspöki településen megrendezésre kerülő **Nemzetközi Tábor**. A tábor keretében mintegy 30 hátrányos helyzetben lévő fiatal látta vendégül a romániai Koltó településről. A gyermekek a tábori kulturális lehetőségek mellett többek között a térség településeinek életét – így Szolnok megyei jogú város nevezetességeit – ismerhették meg. A tábor tovább erősítette a partnerszervezetek közötti együttműködést. Ezt szol-

gálta továbbá a JNSZM-i TCKÖ képviselőinek nyári romániai látogatása is.

Ez év nyarán jött létre megállapodás a kisebbségi önkormányzat, valamint a **Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság** és a **Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Polgári Védelmi Szövetség** között. Megállapodásuk célja: cigány vállalkozások, munkanélküli romák katasztrófa- és veszélyhelyzetek megelőzésében és elhárításában való közreműködésének elősegítése; munkanélküli, szakképzetlen romák foglalkoztatását és szakképzését végző, illetve segítő szervezetek részére információ biztosítása a veszélyhelyzetek kezelésével kapcsolatos főbb ismeretekről; a létrejött és bejegyzett cigány mikro-, kis- és középvállalkozások támogatása helyreállítási, újjáépítési feladatok végzésében; valamint a roma lakosság veszélyhelyzeti tájékoztatásának fejlesztése.

2008. október 11-én hasonló célokkal kötött megállapodást a szervezet **Pest Megye Cigány Kisebbségi Önkormányzatával**, valamint a **Somogy Megyei Területi Cigány Kisebbségi Önkormányzattal**, mint előző évben a romániai „NENOKUT” Kulturális Társasággal.

A **Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Igazságügyi Hivatallal** idén létrejött meg-

állapodás a bűnmegelőzés hatékonyságának növelését célozza. Az együttműködés célját a következőkben fogalmazták meg: kiemelt feladatnak tekintik a társadalmi összefogás kiszélesítését, a bűnméltóság megelőzésének elősegítését; a szociálisan hátrányos helyzetű lakosság hatékonyabb tájékoztatását jogairól és kötelezettségeikről, jogaik érvényesítésének lehetőségeiről, s azon szervekről, amelyek ebben segítséget nyújthatnak számukra; valamint fontosnak tartják a bűncselekmények áldozatai részére az elszennvedett sérelmek enyhítését és a felmerülő problémák megoldásának elősegítését. A megegyezés értelmében a JNSZM-i TCKÖ vállalta, hogy a „Lungo Drom” Országos Cigány Érdekvédelmi és Polgári Szövetség helyi szervezeteit bevonja a diszkrimináció elleni jogi intézkedések hatékony megvalósításába, a közvélemény formálásába, az érintettek tájékoztatásába, hiszen a civil szervezetek tevékenysége is szükséges ahhoz, hogy a törvényi szabályozás a mindennapi gyakorlatban érvényesüljön.

A JNSZM-i TCKÖ tevékenységét, sokszínű programját látva minden túlzás nélkül állítható, hogy ilyen és ehhez hasonló tevékenységet ellátó területi cigány önkormányzat működésére van szükség szerte az országban.

Lukács Mihály

1954. november 19-én született a Jász-Nagykun-Szolnok megyei Tiszapüspökiben. Romungro zenész családból származik. Nős, három gyermeke van.

Gépipari technikumban kazánfűtőként végzett 1985-ben. Vendéglátó-ipari eladói szakképesítést szerzett 1995-ben. 1991-től a Lungo Drom Országos Cigány Kisebbségi Érdekvédelmi és Polgári Szövetség, majd 1995-től az Országos Cigány Kisebbségi Önkormányzat tagja, 1998-tól alelnöke. 1999 óta az Országos Cigány Önkormányzat alelnöke. A 2002. évi országgyűlési választásokon, a Fidesz és a Lungo Drom választási megállapodása nyomán, a Fidesz-MDF közös országos listáról szerezte országgyűlési képviselői mandátumát. 2002. május 15-től az új Országgyűlés megalakulásától a foglalkoztatási és munkaügyi állandó bizottság tagja.

Jelenleg is a Lungo Drom Elnökségének tagja, a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Területi Cigány Önkormányzat elnöke.

Csak rövid időre úsztuk meg

A mostani 25 milliárd dolláros hitel határozott kormányzati lépések nélkül körülbelül fél évre nyújt segítséget – véli Járai Zsigmond, az Orbán-kormány pénzügyminisztere, a Magyar Nemzeti Bank volt elnöke.

– *A kormányzat a hitel-felvételben látja az egyetlen esélyt a válságból való kilábalásra, a valutaalaptól, a Világbanktól és az Európai Uniótól összesen 25 milliárd dolláros, azaz mintegy ötezermilliárd forintos hitelhez juthatunk. Valóban nincs más kiút?*

– Ma már nincs, két hónappal korábban még minden bizonnyal lett volna. Gyakorlatilag a pénzügyi összeomlás szélére kerültünk, a kormányzat teljesen elveszítette a hitelét a nemzetközi pénzügyi világban, úgy látják, Magyarország képtelen a problémák megoldására. A rossz megítélés oka nem véletlen. Az elmúlt hat évben folyamatosan és egyre gyorsabban csúszunk le a lejtőn, néhány héttel ezelőtt pedig a csúszásból szabadesés lett. A gyakorlat ugyanis az, hogy a korábban lejáró hiteleinket mindig egy új hitel felvételével fizetjük vissza, csak hogy olyannyira leromlott a magyar gazdaság állapota, hogy hitelképtelenné váltunk, és nem kaptunk pénzt. A fizetési képtelenség szélére kerültünk. A mostani hitelkeretet sem azért kaptuk, mert rászolgáltunk. Egyszerűen alánk tettek egy csúszódeszkát, ami lassítja a zuhanás ütemét, mert a va-

lutaalap és az unió is tudja, hogy amennyiben a magyar gazdaság összeomlik, akkor ebből a gócpontból olyan fertőzés indul el, ami egész Közép- és Kelet-Európát érintheti, különösen a nemzetközi pénzügyi válság közepette.

– *Azt mondta, korábban még lett volna más út, mint a hitelfelvétel. Miben különbözött a néhány hónappal ezelőtti helyzet a mostanítól?*

– Ahogy említettem, egyre gyorsabban csúszunk lefelé. Ha a kormány átfogó átalakítási koncepciót, cselekvési

tervet dolgozott volna ki, akkor visszaszerezhetette volna a pénzügyi világ bizalmát, nem alakult volna ki olyan válságos helyzet, mint most. De nem tettek lényegében semmit az összeomlás elkerüléséért.

– *Ezzel a hitellel megoldottak a problémák?*

– Nem. Kicsit lassabban ugyan, de továbbra is lefelé tartunk, a gödör alja felé. Bejelentették ugyan, hogy 300 milliárd forintot lefárnak a költségvetési kiadásokból, de ez kevés. Több ezer milliárdot kellene lefáragyni. Ráadásul a 300 milliárddal

nemcsak az a baj, hogy önmagában kevés, hanem az is, hogy a kormányzat rossz helyről veszi el a pénzt. A hitelfelvétel ugyan visszahozta egy kicsit a forintot, stabilizálta a tőzsdét, ám ez nem elég. További kiadáscsökkentésre, struktúraátalakításra, a gazdaság dinamizálására van szükség, hogy megálljunk a lejtőn.

– *Ilyen válságos helyzetben hogyan lehet dinamizálni a gazdaságot?*

– Nem tudom, hogy a kormány mire akarja költeni ezt a 25 milliárd dolláros hitelt, mindenesetre pénzt kellene pumpálni a gazdaságba. Vagy a bankokhoz kellene forrásokat juttatni, hogy a hitelből élő vállalkozások továbbra is kaphassanak hiteleket, vagy közvetlenül a vállalkozásoknak kell pénzt adni. Nyugat-Európában vagy az Egyesült Államokban a bankokat tőkésítették fel, nekik adtak pénzt, ezáltal az egész gazdaság levegőhöz jutott. Persze, mint említettem, ha a magyar kormány korábban lép, akkor lett volna más lehetőség is. Átfogó változtatásokra lett volna szükség: kevesebb költségvetési kiadás, kevesebb bürokrácia, a korrupció visszaszorítása, ezután pedig alacsonyabb adók. Elkéstünk

vele, de ezeket az intézkedéseket még most is meg kellene hozni természetesen, a lehető leghamarabb.

– Úgy fogalmazott, az adócsökkentést előbb kiadócsökkentésnek kell megelőznie. Honnan lehetne elvenni a pénzt?

– Sok lehetőség van, de ők egy rossz utat választottak, amikor a családi pótlékot és a 13. havi nyugdíjat kezdtek el takarékoskodni. Lehetne kevesebb minisztérium, ami kevesebb minisztert, államtitkárt, fenntartandó irodát és bürokráciát jelent. Csökkenteni lehetne az állami hivatalok számát is, mint ahogy ennyi országgyűlési képviselőre sincs szükség. Azt gondolom, hogy legalább a bruttó hazai termék egy százalékaival, 300 milliárd forinttal lehetne csökkenteni az államapparátus kiadásait, ami már önmagában annyi, mint amennyit most több millió emberen, családokon, nyugdíjasokon spórolnak. Aztán vissza lehetne fogni az állami beruházási kiadásokon: olcsóbb autópályák, olcsóbb metró és így tovább. Nagy gond az is, hogy sokan élnek segélyekből. De nem az a megfelelő lépés, hogy csökkenteni kell a segélyeket, hanem a gazdaságdynamizáló program részévé kell tenni egy munkahelyteremtő programot is, hogy aki tud dolgozni, az ne segélyből éljen, hanem munkahelyhez jusson, mert ez az államnak megtakarítást jelent és a gazdaságnak is előnyös. Ha mindezeket a lépéseket megtennék, az hosszú távon ezermilliárdos nagyságrendű megtakarítást jelentene. Persze ezeket az intézkedéseket már régen, évekkal ezelőtt meg kellett volna hozni.

– Olyan híreket lehetett hallani, hogy Magyarországot az elmúlt hetekben

egy izlandihoz hasonló államcsőd fenyegette. Ez reális veszély volt?

– Ez sajnos teljesen reális veszély volt, nagyon közel jártunk hozzá. Azért lépett közbe a valutaalap, hogy ezt elkerüljük. A baj az, hogy úgy látom, a kormányzat, a kormányközeli politikusok a mai napig nem látják át, milyen következményekkel jár, ha egy ország fizetési képessé válik: leáll az import, nem tudunk gázt és üzemanyagot venni és így tovább; leáll az élet. Ilyesmi nemcsak Argentínában következhet be, hanem itt, Európa közepén is. Nem lehetett eladni a magyar államkötvényeket, a forint folyamatosan gyengült, a tőzsdeindex rohamosan esett, nem kaptunk hitelt – bár nincsenek naprakész számok a kezében a gazdaság helyzetéről, de ezekből a történetekből az látszik, hogy folyamatosan lebegtünk a fizetési képesség szélén.

– Ön is jelen volt a nemzeti csúcson. Hogy látja, a kormányzat valamilyen szinten figyelembe veszi az ott elhangzott javaslatokat?

– Nem. Sem azt nem tapasztaltam, hogy mérlegelnék ezeket, sem pedig azt, hogy lenne bármilyen koncepciójuk a helyzet kezelésére. Kapkodnak, átgondolatlan lépéseket tesznek, amelyek több esetben nem csupán nem enyhítették, de még mélyítették is a válságot. Pedig átfogó lépésekre szükség van, önmagában a hitel nem old meg semmit.

– Csak időlegesen úsztuk meg az államcsődöt?

– Ha nem történik érdemi változás a kormányzat politikájában, akkor igen. A mostani 25 milliárd dolláros hitel határozott kormányzati lépések nélkül körülbelül fél

évre nyújt segítséget. Mondom még egyszer: olyan, mintha nem is értenék a válságot, fogalmuk sem lenne a kiútról, de még a következményeket sem látják át. Amit pedig értenek, azt is próbálják eltitkolni. Azt az elvet látom érvényesülni, hogy amiről nem beszélünk, az nincs is. Pedig 2002 óta érezhető volt, hogy rossz úton járunk, 2006-ban is világos volt, hogy a konvergenciaprogram nem hozza meg az általuk várt eredményeket, a mostani mély válság előjeleit is szeptember közepén már lehetett észlelni, jó két hétig mégsem történtek érdemi lépések. Nagyon rossz állapotban van az ország, a gazdaság, bármikor is lesz az országgyűlési választás, a következő kormánynak nagyon nehéz dolga lesz. A most kapott hitel annyiban a Gyurcsány-kormány segítségére van, hogy ezáltal el lehet kendőzni átmenetileg a bajokat, azt lehet mondani, hogy nincs akkora gond. Holott van: a pontos mértékét nem tudhatjuk, mert próbálnak titkolózni, de minden jel arra mutat, hogy sokkal nagyobbak a bajok, mint amit a szocialista kabinet bevall.

– Nyilván egészen más a két helyzet, nemcsak Magyarországon, hanem az egész világon, így nehéz összehasonlítást tenni. De melyik a nagyobb gazdasági válság: az, amelyben a kommunista hatalom 1990-ben átadta hazánkat, vagy a mostani?

– Tényleg nagyon nehéz párhuzamot vonni. Talán Magyarország jobb helyzetben van, mint akkor volt, ráadásul tagjai vagyunk az Európai Uniónak, ami nagy biztonságot ad, ám a nemzetközi pénzügyi környezet sokkal rosszabb, mint két évtizeddel ezelőtt volt. Akkor könnyebben lehetett hitelekhez jutni, nagy várako-

zások voltak az átalakulással szemben, mindenki azt várta, hogy hazánk gyorsan modernizálja magát. Mára ezek a remények nagyrészt szertefoszlottak. Ugyanakkor még mindig van egy olyan nézet, hogy Magyarország jó adottságokkal rendelkezik, többre hivatott annál, mint amilyen helyzetben van. Úgyhogy egy átfogó koncepcióval rendelkező, tette kész kormány kivezetné az országot a válságból. Ez nehéz feladat, de nem reménytelen, ha van elszántság és van mögötte tudás.

Járai Zsigmond 1957-ben született Biharkezesen. A Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetemen végzett, 1976-tól az Állami Fejlesztési Bankban, 1987-től a Budapest Bankban dolgozott, ahol értékpapír-piaci főosztályvezető, később vezérigazgató-helyettes volt.

1989–1990-ben pénzügyminiszter-helyettes, a bankfelügyelet vezetője. A rendszerváltáskor Angliában vállalt állást, a James Capell Co. londoni irodájában osztályvezető volt, később a budapesti irodát vezette.

1995-től 1997-ig a Magyar Hitelbank Rt. vezérigazgatója, 1996-tól 1998-ig a Budapesti Értéktőzsde elnöke. 1998-tól 2000-ig pénzügyminiszter. 2001-től 2007-ig a Magyar Nemzeti Bank elnöke, a Nemzetközi Valutaalap magyar kormányzója.

Jelenleg a CIG Közép-európai Biztosító Zrt. felügyelő bizottságának elnöke.

**Bándy Péter
Magyar Demokrata
2008. november 5.**

Kulturális hétvége Lakiteleken

Háromnapos hétvégi program keretében került sor a Lungo Drom Kollégium foglalkozására 2008. október 10–12. között, Lakiteleken.

Megemlékezést és szoboravatató ünnepséget tartottak 2008. október 10-én 17 órai kezdettel **Prohászka Ottokár** katolikus püspök születésének 150. évfordulója alkalmából a Keresztény Panteonban, ahol többek között **Józan Miklós** (1869–1946), a magyar unitárius egyház egyesítő püspöke; **Márton Aron** (1869–1980) Katolikus Főegyházmegye püspöke; **Mindszenty József** (1892–1975) bíboros, Magyarország hercegprímása, Esztergom érseke; **Ordass Lajos** (1901–1978) evangélikus püspök; **Ravasz László** (1882–1975) református püspök, a történelmi haza vándorprédikátora; **Romzsa Teodor** (1911–1947) a munkácsi görög katolikus egyházmegye vértanú püspöke; és **Őszentsége II. János Pál** pápa (1920–2005) mellszobra található.

Az est folyamán **Balog Zoltán** országgyűlési képviselő, az Emberi jogi, kisebbségi, civil- és vallásügyi bizottság elnöke volt a vendég. Beszédében hangsúlyozta, hogy az ország vesztesei sajnos a cigányok. „Nem vagyunk könnyű helyzetben, nagy az előítélet ellenünk. Az országgal együtt kell emelkedni, az érdekeink közősek, a hosszú úton együtt kell mennünk. Komoly elképzeléseink vannak, és ezek az elképzelések programokban is megvalósulnak.

Az elmúlt évben 120 milliárd forint volt cigányügyre, de ezt nem érezte meg a cigányság. Húsz évvel a rendszerváltás után itt a történelmi lehetőség a fölfelé való menetelésre” – mondta az elnök.

Farkas Flórián, a Lungo Drom elnöke kiemelte Balog Zoltán kisebbségpolitikában betöltött szerepét. „Ő az az ember, aki nekünk a legtöbbet segít a munkában” – mondta. Hangsúlyozta, hogy a Lungo Drom a rendszerváltozást követően napjainkig is megőrizte stabilitását, a legnagyobb szervezet, amely hitelesen képviseli a cigányság érdekeit. A szervezet egységét a szervezethez tartozás, a hit és a pragmatizmus adja.

Beszélt a kormányzat oktatási reformjának a cigányság életére vonatkozó hatásáról. Mint mondta, a tapasztalat az, hogy a kormányzat oktatáspolitikájának nevezett országrombolás miatt több ezer cigány tanuló maradt ki az oktatásból, hiszen a helyi önkormányzatok a diákok útiköltségét finanszírozni nem tudják, az érintett családok pedig munkanélküliek, így ennek költségét átvállalni nem bírják. A Lungo Drom nevében arra kérte a kormányt, hogy mihamarabb tegyen lépéseket annak érdekében, hogy a rászorulókat eljussanak az oktatási intézményekbe. Ugya-

nis reális veszélye van annak, hogy a cigány analfabetizmus vidéken – ahol a cigányság 90%-a él – újra-termelődik, s ezáltal még inkább tovább erősödik a cigányság egyébként is meglévő és immáron tartósnak mondható nyomora.

2008. október 11-én délelőtt **Sára Sándor** Kossuth-díjas operatőr, filmrendező, fotóművész, forgatókönyvíró filmes műhelyébe látogattak el a résztvevők, ahol megtekintették az 1962-ben készült Cigányok című alkotását.

A filmrendezőt egykor a Cigányszövetség vezetői keresték meg azzal, hogy a Központi Bizottság szeretne a cigányság ügyeivel foglalkozni, és egy tanulmányt akarnak készíteni. Sára megírta a forgatókönyvet, legalább 150 cigánytelepet járt végig, és minden tanulmányt

elolvasott, amely a romákkal foglalkozott.

(Érdekesség, hogy a Lungo Drom Elnöksége egyik tagjának, **Balogh Pálnak** az unokatestvére is részt vett a film készítésében. Nagyon sok cigánytelepen járt a film készítőivel annak érdekében, hogy kiválasszák a legalkalmasabbat.)

A készített valóság azonban nem tetszett a megrendelőnek, a filmet betiltották egy ideig Magyarországon, viszont szerencsés véletlen folytán kikerült Németországba, ahol díjat nyert.

A lírai dokumentumfilm a Magyarországon élő cigányságról, az előítéletek és az ősi szokások összeütközéséről szól. Sára emberi arcokat fényképezett, ebben talált értékeket. A film tudósít a cigányok életéről, munkájáról és arról is, hogy a társadalom mit tett annak

Sára Sándor Kossuth-díjas operatőr, filmrendező, fotóművész.

érdekében, hogy a kóborlás-hoz szokott embercsoport állandó lakáshoz jusson, letelepedjen, tanuljon és beilleszkedjen környezetébe.

A film több díjat nyert: 1963. IV. Magyar Rövidfilmszemle – Fődíj; 1963. Bronz Galamb különdíj – Lipcse; 1964. A legjobb nemzeti műsor – Krakkó; 1964. Magyar Film- és Tévékritikusok díja – Legjobb rövidfilm.

A délelőtti folyamán rendhagyó történelemórán vettek részt a jelenlévők, melyet **Lezsák Sándor**, a Nemzeti Fórum Egyesület elnöke tartott. Az óra keretén belül szó volt a magyarság és a cigányság eredetéről, kapcsolódó pontokat kerestek a két népcsoport között. Foglalkoztak „nagy magyarjainkkal”, és összefüggést kerestek életükben, munkásságukban.

Az este folyamán a Lungo Drom Kollégium tagjai az **országjárás tapasztalatairól** számoltak be. Ezek a tapasztalatok megyénként változnak, de sok pontban sajnos megegyeznek. Elítélő megnyilvánulások fogalmazódtak meg az Országos Cigány Önkormányzat vezetésével és munkájával kapcsolatban. Összegezték, hogy a Kollégium tagjainak tapasztalatai sajnos az egész ország helyzetét tükrözik és a kormány hibás politikáját igazolják. Mindenki egyaránt a változást sürgette.

Kiemelt figyelmet kapott a **Lungo Drom által végzett kutatás**. A kutatás által érintett régiók képviselői külön kiemelték a kutatás és annak jövőbe mutató irányelveinek fontosságát.

A kutatás célja volt a TÁMOP célrendszeréhez illeszkedő, kiemelten az oktatás és a foglalkoztatás egyes projektjeinek tervezéséhez aktuális, naprakész inputokat; fejlesztési irányokat; mutatószámokat szolgáltatni a hazai roma

kisebbség vonatkozásában. A kutatás érintette a gyermekvállalási hajlandóságot, a roma lakosság élettartását, a megélhetési lehetőségeket, az iskolai végzettséget, a szakmai képesítést, a személyes boldogulás lehetőségét, a gyermekek jövőjére vonatkozó elképzeléseket.

A kutatás keretei között nem tekintették célnak a teljes roma kisebbség lekérdezését. Az lekérdezni kívánt célcsoport többlépcsős, rétegzett véletlen alapú mintavételi eljárással került kiválasztásra. Alapsokaságnak azoknak a településeknek az összességét tekintették, ahol működnek a Lungo Drom képviselői. A többlépcsős, véletlen alapú mintavétel a

működés feloldotta. A lekérdezés végén 1483 kitöltött, értékelhető kérdőív állt rendelkezésre.

A lekérdezés a már említett Lungo Drom kérdezőbiztosaival együttműködésben történt. Az egynapos kérdezőbiztos felkészítő során a kérdőív tartalmi elemei ismertetésre kerültek, továbbá a szakértők igyekeztek néhány kérdezőbiztos technikát ismertetni, bemutatni a résztvevők számára. A kérdőívek kitöltési arányának tükrében a kérdezőbiztosok felkészítése eredményesnek tekinthető. A kérdezőbiztosok 3 régióban a mintavételi eljárásnak megfelelően megkezdtek munkájukat, a lekérdezést 4 hét alatt benyújtották le. Ezt követően

én reggel szentmisét tartottak a lakiteleki Szent István kápolnában. A kápolnát 1997-ben István fejedelemmé választásának 1000. évfordulóján építették. Építéséhez a templomi építészetben szokatlan anyagot, vályogot használtak. Szépségét éppen egyszerűsége adja: a fehérre meszelt falak, a természetes fa, a fedélszék lucfenyő gerendái, a tölgyfa ablakok-ajtók és a bükkfa tetőszindely.

A kollégiumi program zárásaként az érdeklődők pályázati tapasztalatokról, lehetőségekről hallhattak tájékoztató előadást.

A Lungo Drom Kollégium soron következő foglalkozására 2008. decemberében kerül sor, ahol az előzetes

A lakiteleki kollégium résztvevői.

közigazgatási szinteknek megfelelően regionális, megyei, kistérségi, települési szinteken valósult meg.

A kérdőív kialakítása során figyelemmel voltak a szempontrendszer által meghatározott dimenziókra. A kérdőív szerkezeti felépítése tükrözi az előző 4 pontban meghatározott elvárásokat. A kérdőív 65 kérdést tartalmazott, amelyek esetében kérdéses volt a válaszadási arány teljesítése; ezt a veszélyforrást a Lungo Drom kérdezőbiztosaival való igen szoros és hatékony együtt-

a munkaterv egyes lépéseinek megfelelően sor került a kérdőívek kiértékelésére.

Ennek alapján elmondható, hogy a válaszadók nemek szerinti eloszlása egyenletes. A közép-magyarországi régióban 222 férfi, 201 nő, a dél-dunántúli régióban 246 férfi, 243 nő, az észak-alföldi régióban 245 férfi, 238 nő, Budapesten pedig 37 férfi és 37 női válaszadó volt. A válaszadók száma összesen 1483 fő.

A kollégiumi foglalkozás keretében 2008. október 12-

programterv szerint többek között a következő előadások hallhatók: Ékes József országgyűlési képviselő: „Kisebbségvédelem és az EU”; Felföldi Zoltán közgazdász: „Pályázati tapasztalatok”; Liu Wen Qing kulturális tanácsos: „Kína az olimpia után”; Kiss Gy. Csaba történész: „Nemzeti jelképek dialógusa”; Ambros Jenő protokollszakértő: „Protokoll”. Az előadások mellett Tolvaly Ferenc „Határnyitás” című filmjének vetítése is megtekinthető.

Konferencia a cigány kisebbségi önkormányzatok helyzetéről

A Söjtöri Cigány Kisebbségi Önkormányzat és a Lungo Drom Söjtöri Tagszervezete 2008. november 8-án konferenciát tartott Söjtör településén.

A programot **Orsós Tibor**, a Söjtöri Cigány Kisebbségi Önkormányzat és a Lungo Drom helyi tagszervezetének elnöke nyitotta meg.

Baksa István, Söjtör polgármestere és a Válicka Völgye Kistérségi Társulás elnöke tájékoztatta a kistérségben működő kisebbségi önkormányzatok képviselőit, hogy miként tudnak bejutni a társulásba, és ott milyen pályázati lehetőségeik vannak. Kiemelte a pályázatok fontosságát, hiszen a települési önkormányzatok és a kisebbségi önkormányzatok a jövőben még inkább rá lesznek utalva egymás munkájának segítésére. Mint mondta, jó az együttműködés a kistérségben a cigány kisebbségi önkormányzatokkal. A 2009-es költségvetések azonban még jobban megszorítják majd az önkormányzatokat, és ez a kisebbségeket is nagymértékben érinti.

Szilvási Istvánné körjegyző asszony a kisebbségi önkormányzatok aktuális jogi kérdéseiről és a kisebbségi önkormányzatok működéséről, annak hatásairól adott tájékoztatást. Elmondta, hogy a kisebbségi önkormányzatok megpróbálnak azon kereteken belül mű-

ködni, melyek a kisebbségi törvényben szabályozva vannak. Ezeket nagy részben megpróbálják betartani, így egyre kevesebb problé-

zó pénzügyi összeget. Így e területen véleménye szerint nem lehet esélyegyenlőségről beszélni. Továbbá a 13 nemzetiség közül a cigány

mányzatokkal és civil szervezetekkel való együttműködésről beszélgettek.

Többek között az is felmerült, hogy a Zala Megyei Cigány Kisebbségi Önkormányzat nem hívta össze a megyében működő helyi cigány kisebbségi önkormányzatokat, s így nem kaptak beszámolót az elmúlt év tevékenységéről, a megyei önkormányzat pénzügyi helyzetéről.

Nem értik továbbá, hogy a jogalkotóknak mi volt a célja a cigány önkormányzati rendszer megyei szintjének létrehozásával. Úgy vélték, jobb lett volna, ha a helyi cigány kisebbségi önkormányzatok kapnak megerősítést a hatékonyabb munkavégzés érdekében. Példának okáért az önkormányzati elnökök legalább a mindenkor minimálbér összegét megkaphatnák, így feladatukat nem társadalmi munkában kellene ellátni.

Orsós Tibor elnök úgy vélte, hogy 2010-től egy új kormánnyal és egy új országos cigány önkormányzattal az ország valamennyi településén működő helyi cigány kisebbségi önkormányzat eredményesebb lesz. Támogatóan szólt egy, 2010. előtt bekövetkező, előrehozott választásról is.

A konferencia résztvevői.

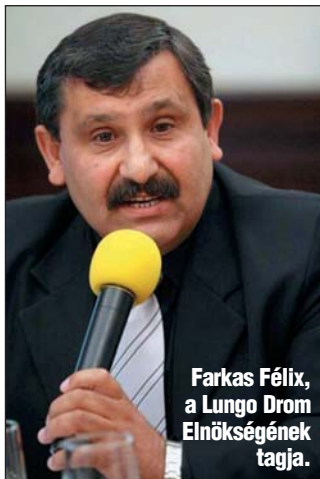
ma merül fel e területen. Az egy évben négy alkalommal kötelező testületi ülést és az egyszeri közmeghallgatást is teljesítik.

Hangsúlyozta, hogy a feladatalapú támogatás nem hozza azt a várt eredményt, amely segítené a kisebbségi önkormányzatok hatékony pénzügyi támogatását. A feladatalapú támogatás miatt a kistérségek önkormányzatai hátrányba kerülnek – például a megyei jogú városban működő kisebbségi önkormányzatokkal szemben –, hiszen nem tudnak annyi határozati javaslatot benyújtani, amennyi növelné az ezekből száma-

önkormányzatok nem rendelkeznek oktatási intézményekkel, úgy, mint például a horvátok, a németek. A roma nemzetiség tehát itt is hátrányban van.

Balogh Imre és **Bogdán Iván** a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség főmunkatársai a Roma Program Támogatási Hálózat tevékenységét, együttműködési lehetőségeit mutatták be, valamint részletes felvilágosítást adtak az EU-s pályázatokkal kapcsolatban.

Az előadásokat követően a jelenlévő cigány kisebbségi önkormányzatok elnökei a felmerülő problémákról, valamint a települési önkor-

Farkas Félix,
a Lungo Drom
Elnökségének
tagja.

Mi lesz a vége?

– avagy gyilkosságok, lincshangulat,
politikusok lemondása

November 3-ra virradóra Nagycsécson két roma vesztette életét – merénylet következtében. Összeállításunkban *Farkas Félix*, a Lungo Drom Elnökségének tagja kommentálja a közelmúlt eseményeit, a nagycsécsi merénylettel, illetve a roma-nem roma szembenállással kapcsolatban.

Az elmúlt időszakban történt események még tovább fokozták a romák és nem romák közti ellenséges viszonyt, politikai feszültségeket hoztak elő a Cigány Kisebbségi Önkormányzat országos grémi-umában is.

A tragikus események sorát a 2006 októberében történt Olaszliszakai gyilkosság nyitotta meg, amely mély nyomot hagyott mind a magyar, mind a roma társadalom életében. A tragédia helyszínén idén, október 11-én megemlékezést szervezett a Gój Motoros Egyesület, amelyen Farkas Félix is részt vett, az Olaszliszka-n meglincselt tanár, Szögi Lajos özvegyének személyes felkérésére.

– *Úgy gondoltam, ha ott megjelenek, akkor előbb vagy utóbb az olaszliszakai kérdés is megoldódhat* – mondta **Farkas Félix**. – *A felkérésnek eleget tettem, részt vettem a megemlékezésen, a Lungo Drom nevében megkoszorúztam Szögi Lajos sírját. Fontosnak tartottam, hogy ott megjelenjek, hiszen leróhattam kegyeletemet*

azon személy előtt, aki értelmetlen bűncselekmény áldozata lett. Nyugalmat és békét kértem, nem úgy, mint a jogvédő szervezetek, akik odamentek, ezzel még nagyobb kárt okozva. Lényegesnek tartottam kiemelni, hogy ami Olaszliszka-n történt, azért az osztársadalmi cigányság nem bűnhődhet, azonban az, aki elkövette, annak szigorúan felelnie kell tetteiért, mert mindenfajta bűncselekményt elítélünk, történjen az akár roma, akár nem roma ellen.

Ezen esemény hatására az október 21-ei Országos Cigány Önkormányzat közgyűlésén Farkas Félixet bírálták a megemlékezésen való részvétele, felszólalása miatt. Farkas Félix lemondott az OCÖ-ben betöltött elnökhelyettesi tisztségéről, mivel nem értett egyet azzal, hogy az Országos Cigány Önkormányzat élén olyan emberek állnak, akik mind szakmailag, mind erkölcsileg, mind pedig politikailag alkalmatlanok a feladatok el látására.

Nemrégiben találkozót tartottak cigány szervezetek Miskolcon, ahol a romák

helyzetét, a romák és nem romák együttélési problémáit, az elmúlt időszak megrázó eseményeit vitatták meg a résztvevők. Elsősorban a romák és nem romák békés együttélésére kerestek megoldást, amelynek fő ap-

ropója az volt, hogy a Miskolcon, bérakásban élő roma családok rongyokkal, gumikkal, szeméttel fűtenek, amely nagyon zavarja a környékükön élőket.

„Kértük a miskolci Cigány Kisebbségi Önkor-

Farkas Flórián, a Lungo Drom elnöke is ellátogatott a nagycsécsi tragédia helyszínére.

mányzat vezetőit, tagjait, hogy próbáljanak még szorosabb kapcsolatot tartani a lakosokkal, mert az ott kialakult állapot tarthatatlan. A találkozón is elmondtam, hogy üdvözlöm a szociális rendszer átalakítását, mert nem érünk el semmit azzal, ha segélyeket adunk. Ez nem visz sehová. Ne segélyezzük az embereket, inkább munkára kell szoktatni, hiszen láthatjuk, hogy két generáció nőtt fel úgy, hogy nem dolgozik, csak otthon van.

A közelmúltban Nagycsécse-n Nagy Tibor testvérét és feleségét vesztette el, amikor november 3-án, hétfő este Molotov-koktélt dobta ismeretlen tettesek a házba, majd belöttek a ház ablakán. A lövedékek egy 43 éves férfit és egy 40 éves nőt halálra sebeztek. Ez az esemény tovább borzolta a kedélyeket, növelte a feszültséget a romák és nem romák között.

„Nagycsécse-n bűncselekmény történt, amelynek felderítését a rendőrségre kell bízunk, nem szabad találgatásokba bocsátkozni. Bízom benne, hogy a rendőrség minél hamarabb felderíti az esetet, és elfogják a tettest, vagy tetteseket, és akkor tudjuk pontosan megmondani, mi történt, kik voltak az elkövetők. A megyei rendőr-főkapitányság, és a Lungo Drom is arra kér minden cigány kisebbségi

önkormányzatot, hogy ne nyilatkozzanak felelőtlenül, ne szítsák jobban az egyébként is feszült közhangulatot. Még aznap összehívtam a Mezőkövesdi és térségi kisebb önkormányzatok

vezetőit, s azt kértem tőlük, hogy intsék nyugalomra az embereket, nem szabad engedni, hogy erre a cselekményre bárki erőszakkal válaszoljon” – emelte ki Farkas Félix.

A nagycsécsi ház, ahová Molotov-koktélt dobta.

NYILATKOZAT

a Nagycsécse, 2008. november 3-án történt eseményekkel kapcsolatban

Az Emberi jogi, kisebbségi, civil- és vallásügyi bizottság először is részvétét nyilvánítja ki a meggyilkolt áldozatok hozzátartozóinak.

Mélységesen elítéli azt az orvítámadást, amit azon az éjjelen Nagycsécse-n az ismert két roma család ellen elkövettek. Elítéli azért, mert minden olyan bűncselekményt el kell ítélni, amely bármely polgártársunk ellen irányul és el kell azért ítélnünk, mert az erőszak a történelem során soha nem volt elfogadott. Megnyugtató, hogy a roma és nem roma lakosságot biztosítjuk, hogy a társadalomban egyetlen egy parlamenti párt sem tudja elfogadni és tolerálni azt a gaztetet, amit az elkövetők véghezvittek. Semmilyen indokból nem történhet meg, hogy embereket éjjel, álmukban lemészároljanak; házukat felgyújtás.

Az ilyen és ehhez hasonló bűncselekmények elkövetése súlyosan veszélyezteti demokráciánkat, a magyar társadalom békéjét, nyugalomát. Ezért a magyar Országgyűlés Emberi jogi, kisebbségi, civil- és vallásügyi bizottsága azonnali intézkedést vár el a nyomozhatóságoktól és az ügyben folyamatos tájékoztatást kér.

Az események gyors és alapos kivizsgálása, és az elkövetők mielőbbi felderítése mindannyiunk elemi érdeke, ezért is kéri a bizottság erre a rendőrség munkatársait.

Budapest, 2008. november 4.

Balog Zoltán
elnök

Emberi jogi, kisebbségi, civil- és vallásügyi bizottság

SZILTOP Oktatási Kht. 12 éve az oktatás szolgálatában

1996 óta az oktatás szolgálatában

A SZILTOP Oktatási Kht. 1996 májusában alakult két magánszemély, Szilasi György és Topolay Elek kezdeményezésére, és 1996 júniusában alapította meg első iskoláját, a Budakalász Gimnáziumot. A SZILTOP sikerének legfontosabb összetevője az új pedagógiai szemlélet. Az iskolai végzettség mindössze belépőt jelent a munkaerőpiacra, ám a munkaadók egyre inkább a végzettség mögötti valóságos tudástartalmat vizsgálják.

A SZILTOP Oktatási Kht. elsősorban fiatal felnőttek középiskolai esti és levelező képzésére specializálódott, az érettségivel nem rendelkező, de annak fontosságát felismerő felnőttek gimnáziumi érettségéhez juttatását tűzte zászlajára. A SZILTOP Oktatási Kht. olyan feladatot vállalt magára, amely hiánypótló szerepet tölt be. Összhangban van az iskola-használók igényeivel és elvárásaival. Legfontosabb célja, hogy a felnőttoktatásban részt vevő tanulók az érettségi meg-

szerezésén túl a munkaerőpiacon kurrens, korszerű tudással jelenjenek meg.

A „dolgozók iskolái” 1945 után a korábbi rendszer iskolázottságban lemaradt rétegeit igyekeztek felzárkóztatni. Az esti tagozatú gimnáziumok és szakközépiskolák kezdettől fogva az esélyegyenlőség hatékonyabb megvalósulását szolgálták. Az iskolaforma a rendszerváltás után is megőrizte azt a funkcióját, hogy „második esélyt” adjon mindazoknak, akik iskolaköteles korban nem tudtak vagy nem akartak középfokú végzettséget szerezni. A települési önkormányzatok forráshiányos gazdálkodása azonban sok esetben az esti tagozatú iskolák megszüntetéséhez vezetett. Ez éppen azokon az elmaradott, munkanélküliség-sújtott, mélyszegénységből kitömi nem tudó vidékeken következett be, ahol a legnagyobb lett volna az igény az intézmények fenntartására.

A SZILTOP Oktatási Kht. 1996 májusában alakult két magánszemély, Szilasi György és Topolay Elek kezdeményezésére, és 1996 júniusában alapította meg első iskoláját, a Budakalász Gimnáziumot. A SZILTOP sikerének legfontosabb összetevője az új pedagógiai szemlélet. Az ismeretek szerepe világszerte felértékelődik, és a humán tőke a gazdaság legfontosabb termelési tényezőjévé válik. Az iskolai végzettség mindössze belépőt jelent a munkaerőpiacra, ám a munkaadók egyre inkább a végzettség mögötti valóságos tudástartalmat vizsgálják. A tudásalapú gazdaság folyamatos, élethosszig tartó tanulást feltételez.

Az új ismeretek befogadásához azonban nélkülözhetetlen egy biztos, széles, középfokú általános műveltség megléte. Ez nemcsak azt biztosítja, hogy a diák teljes értékű ember legyen, hanem az univerzális ismeretekkel rendelkező egyének tapasztalatilag bizonyítottan fogékonyabbak az új ismeretek iránt. Ezt ismeri fel egyre több munkaadó, amikor korábban érettségihez nem kötött munkakörök betöltéséhez kívánja meg az érettségit.

Az érettségi nem maradhat tovább a gazdaság igényeit figyelmen kívül hagyó, öncélú intézmény, hanem egyre inkább fel kell vállalnia a gyakorlati ismeretek oktatását is. Az oktatásban is érvényesülnek a piaci kereslet-kínálat törvényei. Ha az iskola a hagyományos hierarchikus ismeretközlésen túl nem válik egyfajta szolgáltatássá, akkor az

oktatás tartalma korszerűtlenné válik és a potenciális „vásárlók” nem veszik azt igénybe. A felnőttek tanulása a tanköteles diákoktól eltérő módon a közvetített ismeretek gyakorlatias voltán alapszik. Gyakorlatiasság alapján azt értjük, hogy a dolgozó ember igyekszik élethelyzetéből fakadó igényeinek és szükségleteinek kielégítésére és az erre irányuló tevékenységének eredményét közvetlenül kívánja látni. Ebből az esti tagozatú iskoláknak is le kell vonniuk a megfelelő következtetéseket.

Egy néhány éve készült felmérés tanúsága szerint Magyarországon az aktív korú népesség közel 40%-a legfeljebb 8 osztályos végzettséggel rendelkezett. A SZILTOP Oktatási Kht. alapításától fogva ennek a leszakadóban lévő társadalmi rétegnek a felzárkóztatásán munkálkodik. Forradalmi újtása abban rejlik, hogy esti tagozatú középiskoláiban a hagyományos közismereti tárgyak mellett a munkaerőpiacon sikeresen érvényesíthető ismereteket kínál.

A SZILTOP Oktatási Kht. által fenntartott iskolákban az utóbbi években minden tanévben körülbelül 16.000 diák tanul, s 2.500-nál többen érettségiznek. Ez az esti gimnáziumokban tanulóknak hozzávetőleg 50%-a.

Tagiskoláink az ország 19 megyéjében és a fővárosban várják a tanulni vágyókat.

SZILTOP-sulik Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében

bővebb információ honlapunkon

www.sziltop.hu

Báthori István Középiskola és Szakiskola

Igazgató: Koncz Ágnes

Mobil: +3630 743 4841

E-mail: koncz.agnes@sziltop.hu

Máriapócs (az Általános és Alapfokú Művészeti Iskola épületében)

Nagycserkesz (a Mikszáth Kálmán Általános Iskola és Óvoda épületében)

Nagyhalász (a Csuha Antal Általános Iskola épületében)

Nyírlugos (a Nyírlugosi Általános Iskola épületében)

Nyírtelek (a Nyírtelek Általános Művelődési Központ Királytelek Általános Iskola Tagintézményének épületében)

Záhony (a VOKE Vasutas Művelődési Ház és Könyvtár épületében)

Budakalász Gimnázium

Balkány (a Balkányi Általános Isk. épületében)

Tagiskola-vezető: Dankó Zsuzsa

Mobil: +3630 415 0786

E-mail: balkany@sziltop.hu

Kölcsey Ferenc Gimnázium

Igazgató: Típpan Attila

Mobil: +3630 903 2271

E-mail: típpan.attila@sziltop.hu

Ajak (az Ajaki Általános Művelődési Központ épületében)

Besenyőd (a besenyődi Móricz Zsigmond Általános Iskola épületében)

Cégénydányád (az Általános Iskola épületében)

Győrtelek (a Feketes István Általános iskola épületében)

Gyüre (az Általános és Alapfokú Művészeti Iskola épületében)

Kántorjános (a Móra Ferenc Általános Művelődési Központ Általános Iskolája épületében)

Kék (a Petőfi Sándor Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Iskola épületében)

Kótaj (az István Király Általános Iskola épületében)

Nagyecsed (a Dancs Lajos Általános Iskola épületében)

Nagyhalász (a Nagyhalászi Csuha Antal Általános Iskola épületében)

Nyírbátor (a Báthori István Általános Iskola Pedagógiai Szakszolgálat épületében)

Nyíregyháza (a Petőfi Sándor Általános Iskola épületében)

Nyíregyháza (a Vécsey Károly Általános Iskola épületében)

Nyírtelek (a Nyírteleki Hermann Ottó Általános Iskola épületében)

Rakamaz (az Erzsébet Királyné Általános Iskola Alapfokú Művészetoktatási Intézmény, Szakiskola és Egységes Pedagógiai Szakszolgálat épületében)

Tizsakerecseny (az Általános Iskola épületében)

Tiszalök (a Kossuth Lajos Általános Iskola épületében)

Tiszavasvári (a Vasvársi Pál Általános Iskola épületében)

Vasmegyer (A Megyer Vezér Általános Iskola épületében)

Záhony (a Záhony és térsége Fejlesztési Korlátolt Felelősségű Társaság épületében)

Szolgáltatás?

„Dizájnos civil” próbálkozás?

Régi cél, új megközelítésben?

Megkerülhetetlen kérdések villantak fel képzeletemben, amikor a minap elolvastam postámban azt a meghívót, amelyben invitáltak a Mediátorok Ózd Régiós Szocioszerviz Egyesületének soros közgyűlésére, a regionális viszonylatban is elismerésre méltó tartalmi és formai jegyekkel bíró, a térség non-profit szervezeteit szimbolizáló és befogadó Civil Házba.

Szakmapolitikai ismérvek, főszavakban

A mediáció – mint tudjuk – egy latin eredetű szó, jelentése közvetítés. Egy olyan közvetítő tevékenység, amely permegelőző, konfliktuskezelő funkciókat képes betölteni.

Népszerűségét elsősorban az alábbi attitűdöknek köszönheti:

- olcsó, gyors,
- önkéntes a részvétel,
- az ügyfél teljes hosszában kontrollálhatja az ügymenetet,
- alternatív megoldásokra van lehetőség, s végül
- a felek maguk juthatnak megoldásra.

Ezekon túlmenően, rendkívül alacsony az eszköz- és helyigénye, kiváló terep a társadalmi párbeszéd bővítésére, az esélyegyenlőségi repertoár színvonalának javítására.

Egyre nyilvánvalóbbá válik tehát, hogy a közösségi létformák valamennyi terü-

letén, a civilek fokozottabb bevonása révén javulhat a közszolgáltatások színvonala, a mobilizáló képesség, az önkéntesség, vagyis a helyi döntésekbe való beleszólási képesség.

Mindezeknek az előnyöknek a felismerése, potenciális meglete önmagában még mindössze csak az egyik komponens működtetésének pusztán lehetősége. Kihasználása érdekében szükség van egy olyan szemléletmódra, amely ennek a dimenzióknak a mentén, de régióspecifikusan próbálja meg orientálni a szűkebb és tágabb értelemben megélhető hétköznapi valóságot a konfliktuskezelés és -megelőzés korszerű eszközeivel. Mindkét eszköztár egyformán fontos, egymás nélkül nem is létezhetnek, de napjaink közéletének mentális és morális vonulatai egyre inkább a megelőzést helyezik előtérbe a szükségletek palettáján.

Ez lehet hosszú távon az egyik garanciája annak, hogy könnyebbé és rendszerezettebbé válhat az átjárhatóság a különféle érdekalapú közösségek és a civil társadalom közszereplői között.

– Hogyan képzelhető el az egyesület ezeknek a lexikális tételeknek a hétköznapi megjelenítését?

– Elkészült az egyesület Szervezeti és Működési Szabályzata (SZMSZ), megfogalmazásra és közreadásra került a mediatori tevékenységi kör leírása – mondja **Kónya Béla** elnök.

Ennek a „kottának” el-

sődleges szerepe, hogy minden egyes mediátor alapelveként kezelje az írásbeliséget, a végzett munka során pedig eredményességet, hatékonyságot, sikerorientáltságot, a permanenciát, a modellértékűséget, mindent összevetve, a sikerorientáltságot tekintse rendezőelvként. Mindez persze csak egy konkrét tárgyi, technikai, személyi struk-

nádasdvölgyi települések, illetve az itt létrehozott „községi pontok”, működtetői pedig a hálózatot megsemmélyesítő mediátorok. Ennek otthont adó módszertani bázisa a Civil Házban működő Szocioszerviz.

Arra a kérdésre, hogy a személyi kompetenciák sorába kik és hogyan kerültek kiválasztásra, kik az arra megnevesített személyek,

Kónya Béla elnök.

túra megteremtése esetén képzelhető el, amely most került megnevesítésre az elfogadásra javasolt SZMSZ-ben.

A kijelölt működési terület Ózd város, és vonzáskörzetéből a hangonyvölgyi és a

azt a választ kaptuk, hogy őket a területileg érintett helyi közösségek, civil szervezetek, kisebbségi önkormányzatok delegálták, az ügy iránt mélységesen elkötelezett önkéntesek közül. Az abszolút civiliséget mi

sem jellemzi jobban, mint az, hogy a programba „bevezetők” között van nyugdíjas agronómus, muzeológus, varrónő, óvónő, szociálpedagógus, újságíró, cigány vezető, könyvelő, háziaszszony stb.

A kezdeményezett együttműködési megállapodások egyre szélesedő körben találhatnak pozitív visszhangra, s egyre érezhetőbb az egyesület törekvései után való érdeklődés.

– **Mik lehetnek a közelebbi és a távolabbi célok? – kérdezem az elnököt.**

– Sommázza és tőszavakban úgy tudnám ennek az alapfilozófiáját megfogalmazni – mondja az elnök –, hogy:

– partneri együttműködés a legfejlettebb demokraciatechnika, a mediáció meghonosítása és elterjesztése területén,

– küzdelem a társadalmi kirekesztettség és szegénység ellen,
– különféle mediációs technikák, szolgáltatások elterjesztése,
– a partnerségi kapcsolatok modellezése.

Mondhatnánk úgy is, hogy a mediáció a társadalmi párbeszédnek egy olyan „artikulált” formája, amelynek során a konfliktusok kezelése áll a szándék és a cse-

lekvés homlokterében, de az is elsősorban a megelőzés primátusát tekinti mérvadónak.

Egyes megközelítések szerint „a mediáció az egyeztetés művészete, a közvetítés tudománya”. Hogy ez miként észlelhető a mindennapok gyakorlatában, arra most kísérletet tesz a fentebb taglalt önkéntes civil szerveződés.

Józsa Zoltán

A nonprofit szektor szervezetspecifikus rendszerben, Ózd térségében

Történeti visszatekintés egy konkrét mediátori tevékenységet Ózdra és térségére adaptáló szervezet közéleti szerepvállalását illetően.

A rendszerváltást követően hazánkban is, mint szerte a volt szocialista országokban, elindult a civil társadalom újjászülése, számos egyesület, alapítvány kezdte el tevékenykedését.

Nem történt ez másképpen a nagy ipari termelési és közéleti hagyományokkal, ugyanakkor drámai foglalkoztatási és szociálpolitikai traumában vegetáló, mintegy negyvenezer fős Ózd városában és a vonzáskörzetében élő közel ugyanennyi lakosú térségben sem.

Országos viszonylatban „tempósabban”, helyi viszonylatban „komótosabban” ugyan, de egyértelműen lezajlott a civil társadalom emancipációjának forogatókönyve. Mind a kormányzati, mind az üzleti szféra szemében elismert szereplőkké kezdtek válni – a sokszor gyanakvással kísért – civil szervezetek;

mintegy háromszektorúvá vált a hazai társadalmi intézményrendszer.

Ez a folyamat azonban sem térben, sem időben nem folyt, s jelenleg sem folyik egyenletesen. Jelentősek a különbségek egyfelől a települések hierarchiájában, másfelől földrajzi értelemben. Nyomon követhető egy tapintható nyugat-keleti fáziseltolódás, valamint a makro- és mikrorégiók közötti gazdasági-társadalmi adottságok tekintetében is karakterisztikus „szereposztás” figyelhető meg.

A „helyi ügyekbe való beleszólás” kezdetben (helyenként napjainkban is) az önkormányzatok húzódozásával találkozott. Annak ellenére is, hogy a civil szektor megjelenése és aktivizálódása általában mindig valami hiányjelenséghez volt köthető. Nevezetesen, ez egyfajta „közösségi válasz” is volt a helyi társada-

lomban megjelenő, kielégítetlen igényekre.

Később aztán, bár nem mindig önszántukból, össetalálkoztak néhány, „szembejövő”, arra predesztinált civil faktorról, akik aztán „missziót” vállaltak egy-egy kisebb, nagyobb térségben, vonzáskörzetben, kiváló helyzetfelismerő-képességből, vagy átlagon felüli orientációs adottságaikból adódóan. Mint például a következőkben taglalt esetben is.

A tényleges tevékenység megindulása

Helyi vonatkozások

Egy ilyen jellegű mérföldkönek tekinthető Ózd viszonylatában az az időszak, amikor az 1994-ben létrejött Partners Hungary Alapítvány (PHA) a „kilencvenes” évek második felében „elkezdte szemügyre venni” az ózdi térségben a „non-profit valóságot”.

„Bevállalta” az úttörő szerepet, létrehozta a városi és térségi „Civil Kerekasztal”-t, sőt annak különféle, szakmai szekcióit. Ezzel mondhatni egy bizonyos korszak, a civil időszámítás vette kezdetét ebben a régióban is.

A folyamat tehát elindult, a kooperáció és az integráció létezik, tapintható.

Többszöri nekirugaszkodás után ugyan, de 2007 elején megtörtént a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Cégbírósnál az első, mediációs „profilú”, Ózd térségi civil szervezet, az „Észak-magyarországi Mediátorok Egyesülete” elnevezésű alakulat bejegyzése.

Kapcsolati főke, szélesebb körű, országos és nemzetközi relációk

A Partners Hungary Alapítvány a 2008. év beköszöntéjén már közel egy évti-

zedes jelenlétet tudhat maga mögött az ózdi térségben.

Korszakos jelentőséggel, módszertani fejezetet nyitó szakmai értéktartomány alapjainak lefektetésével a mediációs tevékenység ózdi lokációban való meghonosítását mintaszerű módon valósította meg az Alapítvány, igen magas szinten kvalifikált szakmai kollektívája révén.

Az alapítvány elsődleges célja a demokratikus átalakulással együttjáró konfliktusok megelőzését és kezelését tűzte ki célul. Lépésről lépésre formálódott a Nemzetközi Partners Hálózat, melynek pilléreit a különféle honi – egymással együttműködő, de egymástól független – civil szervezetek alkotják. Alapfilozófiájuk szerint egy társadalom hosszú távú működésének alapvető feltétele, hogy alternatív konfliktuskezelő technikák kerüljenek meghonosításra a hétköznapi gyakorlatában. Ennek az eszköztárban pedig elengedhetetlen kellék a társadalmi párbeszéd kialakulása, valamint az eltérő véleményekkel bíró társadalmi rétegek, csoportok érdekeinek megfelelő artikulálása, egyeztetése. Egy szemléltetési kultúra megteremtésének folyamata is ez.

Küldetésvállalás

Innovatív szerepvállalásuk a tevékenység iránti közérdekklődést érzékelhetően motiválta mind az önkormányzati, mind a civil szférában.

Megvalósult a projekt alapvető célkitűzése, önszerveződés útján, de az Alapítvány szakmai gesztorsága mellett „felállt” a fentebb nevesített civil szervezet. A megalakulást közvetlenül követő hónapokban azonban az alapítvány – feltehetően más irányú lekötöttségei okán – „hagyta önállóan

lábra állni” a helyileg „Mediátor Centrum” nevet kapó képződményt.

A kezdő lépések

Az egyesület rendeltetésszerű működése, az említett attitűdöktől függetlenül, kezdetét vette. Már a cégbíróági bejegyzés realizálódását megelőzően, az Ózd Városi Polgármesteri Hivatal a város Civil Házában kiutalt egy irodahelyiséget az egyesület számára. Az igazán méltányosnak nevezhető bánásmód folytán, rendkívül kulturált környezetben indulhatott meg a tervezett tevékenység. A térségi viszonylatban is méltányos tartalmi és formai feltételrendszer folytán szinte minden alaki követelménynek megfelelt az induló helyzet.

Az objektív feltételrendszer – mondhatni optimum-közeli szinten – adott volt, ezt lehetett, illetve kellett tartalommal megtölteni.

Dokumentatív megjelenési formák

Elkészült néhány írásos anyag, megindult a személyes kapcsolatfelvételi folyamat, minden önkormányzat polgármesteri hivatalába elnöki látogatás keretében kerültek kivételre a PR-jellegű bemutatkozó anyagok. Ezek a látogatások egyben előkészítő mozzanatai voltak a későbbre tervezett együttműködési megállapodásoknak.

Tekintettel arra, hogy az egyesület rövid élettartama folytán önállóan pályázni még nem volt jogosult, ezért a konzorciumban való részvétel eszközéhez folyamodott. Alapvető célként változtatlanul a Nemzeti Civil Alapprogram rendszerébe való bekapcsolódást tekintette a frissen megalakult egyesület, így egy májusi tenderre kettő témakörben pályázatot adott be a veze-

tőség. Az alkalmi partner a Szövetség az Integrációért elnevezésű civil szervezet volt, akivel az első között hozott létre az egyesület írásbeli, hosszú távra szóló együttműködési megállapodást. Bár a pályázatok nem nyertek, témaválasztásuk felfogható jövőképi üzenetként. Tanulságokkal azonban bőségesen szolgált ez a szereplés, tekintve, hogy a pályázati kiírás és elbírálás egzaktsága és civilbarátságának korrektsége ébreszthetett némi kétséget a pályázókban.

Ezzel együtt – kudarcélményen túlmutatóan – kezdetét vette az a tudatosan orientált lépéssor is, amely további partneri kapcsolatokat terelt a dokumentált együttműködések irányába. (Csak a nagyobb partnerek közül néhány a teljesség igénye nélkül: Vöröskereszt Ózd Térségi Szervezete, Mozgáskorlátozottak Regionális Szervezete, Beszterczey Alapítvány, Speciális Iskola Centrum, /SPIC/, Arló Nagyközség Kisebbségi Önkormányzata stb.)

A fentebb már említett PR-tevékenység eszközei útján az egyesület stábjában minden alkalmat megragadott a nyilvánosság előtt való megjelenésre. Élő adásban mutatta be az elnök a frissen alakult egyesületet az Ózd Városi Televízióban, interjút adott az Észak-Magyarország című megyei napilapban, a Kapu, a Világunk, a Lungo Drom stb. országos médiumokban jelent meg rövidebb-hosszabb cikanyagok formájában tudósítás a szervezet alakulásáról, indulásáról.

Tovább lépési szándékok, elképzelések

A megalakulást követő első év zárásakor egyik legfontosabb feladat egy korrekt, tárgyilagos, a kritika-önkritika eszközével reáli-

san élő, úgynevezett „zárszámadást” elvégezni, és az ügyben érintettek számára közkinccsé tenni.

Az érdemi tevékenység értékelésének taglalását megelőzően azonban rögtön előre kell bocsátani két nagyon lényeges körülményt. Nevezetesen, a pusztán létezés két alappillére, az objektív és a szubjektív feltételek meglétét.

Kezdve a szubjektív szempontokkal, feltétlenül szükséges egy projekt életre keltéséhez egy képletes értelemben „adó- és vevőálmás”. Az első szerepkört kiválóan betöltötte ötletgazdái minőségében a Partners Hungary Alapítvány. A második (a vevői) szerepkört már kevésbé magasztos jelzőkkel, de a végeredményt illetően, egy tárgyiasult formát öltött cégbíróági bejegyzéssel fémjelezheti a többnyire csak a lelkesedésből „táplálkozó” alapító kollektíva.

Ami az objektív feltételek alakulását illeti, az Ózd Városi Önkormányzata által létrehozott és működtetett Civil Ház olyan korrekt és építő jellegű fogadókészséget tanúsított, melynek révén az érdemi működés tárgyi, technikai feltételei a legoptimálisabb módon valósultak meg.

A „bemutatkozás” első esztendőjét feltehetően pozitív előjellel értékelhette a „szállásadó”, tekintve, hogy az év végén átadott új, korszerű és rendkívül esztétikus környezetbe átköltöző Civil Házban kapott otthont az egyesület. Többek között ez is inspirálta a vezetőséget arra vonatkozóan, hogy újabb, szervezetfejlesztési innovációkban kezdjen gondolkodni. Alapvető cél a mediáció Ózdi térségi meghonosítása és elterjesztése, valamint egy, az egész térséget átfogó, regionális hálózattal bíró, konfliktuskezelő hálózat létrehozása és működtetése.

„A cigány politikát fel kell emelni a nemzetpolitika szintjére.”

A Lezsák Sándor által vezetett Nemzeti Fórum 2008. október 19-én tartotta III. Országos Gyűlésének harmadik napját, Budapesten. A tanácskozáson a Fórummal szövetségben lévő pártok és szervezetek képviselői szólaltak föl. Mindannyian kihangsúlyozták – különösen a jelenlegi politikai és gazdasági helyzetre való tekintettel – szövetségük fontosságát.

Az alábbiakban Farkas Flórián, a Lungo Drom elnökének előadását közöljük.

„Elnök Úr, Tisztelt Országos Gyűlés!

A „Lungo Drom” Kollégium október 10–12. között tartotta foglalkozását, Laki-teleken, ahol többek között azt is vizsgáltuk, hogyan érint a pénzügyi válság bennünket, cigányokat.

Utoljára ilyen nagy világ-válság 80 éve volt, és biztos, hogy azt az akkori cigányság nagy része nem is érzékelte, mert nem élt benne a társadalomban, hanem az alatt létezett. Ma azonban más a helyzet! Ma már van mit féltünk.

Hiszen: van cigány közép-osztályunk. A cigány kőművesből lett vállalkozónak éppen most kellene új hitel, elviselhető adó- és járulék-rendszer, hogy tovább tudjon lépni és alkalmazottainak számát növelni. Van értelmiségünk, alkalmazotti rétegünk, főiskolán, egyetemen tanuló gyermekeink, akiknek a sorsa nagyban függ attól, hogy merre fordul a politika, folytatódik-e az ország haladoklása vagy jön-e valami új. Van tisztas szegénységben élő rétegünk, akik éppúgy küszködnek, mint a magyar többség hasonló rétege. Őket a nyomorba való visszacsúszás veszélye fenyegeti. Van sajnos egy nagyon széles

mélyszegénységben élő rétegünk, amely nem tud, vagy nem akar integrálódni. Leginkább közülük kerülnek ki azok, akik antiszociális magatartásukkal megkeserítik a környezetük életét, tönkretéve saját és a gyermekeik jövőjét is. Van tehát vesztenivalója a cigányságnak a nagy világválságban, amely Magyarország esetében összekapcsolódik az MSZP-SZDSZ kormány által uralt ország külön belső válságával. A társadalmi integráció mellett a nemzeti integráció folyamata is megakadt. Többség és kisebbség, magyarok és cigányok együttélése bonyolultabbá, feszültebbé, ellentmondásosabbá vált. A baj három oldalról fenyeget. Először is a többségnek elege van a cigányság társadalmi együttélés szabályait be nem tartó részének antiszociális magatartásából. Másodszor a cigányság többségét kitevő tisztességes részének elege van abból, hogy az előző csoport miatt kollektíven megvessék, kirekesszék, bűnbakként a társadalom összes bajáért őket okolják. Harmadrészt aktivizálta magát az a politikai alvilág, amely manipulálja ezt az etnopolitikai folyamatot, gerjeszti és kihasználja az etni-

kai feszültségek növekedését.

Árulkodó jel, hogy a „megélhetési jogvédők” és a szélsőjobb cigánygyűlölők célja ugyanaz: az etnikai ellentétek elmélyítése. Nem lehet véletlen, hogy a közös ellenség számukra nem a roma integrációs programot elherdáló kormány, hanem a magyar-cigány megbékélést kereső mérsékelt Fidesz. Felelős ennek a helyzetnek a kialakulásáért a cigány értelmiség egy része is. Mert a cigány értelmiség egy része arra törekszik, hogy szembeállítsa a cigányságot a társadalom többségével. Hiszen minél nagyobb a konfliktus, a botrány, annál sikeresebb az elterelés a súlyos, valós társadalmi problémákról, gondokról. Ezt szolgálják a kivásárolt, kormányzatot kiszolgáló cigányvezetők. Ma az egyik oldalon azt állítják, hogy a cigányság maga felelős minden rosszért, amely vele, vagy vele kapcsolatban történik. A másik oldalon a mentegetés, a felelősség társadalomra való áthárítása folyik. Ez egy értelmetlen vita. Mindenkinek megvan a maga felelőssége, abban a mértékben, amennyi lehetőség és cselekvési szabadság jutott neki osztályrészlül – ez

még a legszegényebb ember esetében sem nulla. Azonban a lehetőségekkel arányos felelősségvállalás értelemszerűen tanultak, értelmiségi sorba jutottak esetében nagyobb. Az Orbán-kormány idején megindított ösztöndíjprogram indította el sok, ma már felelős pozíciót betöltő cigány értelmiségi pályáját. Saját közösségük iránt érzett felelősségük mellett azonban a saját maguk iránt érzett felelősségre is fel kell hívni a figyelmüket. Kötelességük ugyanis, hogy tisztán lássák azt, ami velük és körülöttük történik. Ne engedjék magukat becsapni, megteveszteni, kivásárolni, politikai játékszerként felhasználni! Ne ugorjanak be a provokációknak! Ne azonosítsanak egy maroknyi elvakult, ostoba szélsőjobboldalit vagy provokátort a magyar nemzettel! Saját érdekük és közösségük érdeke is ezt kívánja.

Az új stratégia kidolgozásához hívjuk a cigány értelmiség új generációját. Azokat, akik nem járatják le magukat és az ügyet, azokat, akik nem adták el magukat, azokat is, akik a kormány szolgálatában függetlenek tudtak maradni, akik nem értelmiségi göggel, nagyképűséggel, hanem együttér-

zéssel és alázattal közelednek saját népükhöz. Nincs szükségünk arra, hogy egy-két tucat szociológiai, politológiai, polgárjogi szakkifejezést papagáj módjára ismételve íróasztal mögül kioktassanak bennünket. De szívesen látunk mindenkit – cigányt és magyart egyaránt –, aki szaktudását kamatoztatva valóban az ügy szolgálatára akar lenni.

Az egyik szélsőjobboldali fórum felháborodott azon a kijelentésen, hogy „a cigányság a magyar nemzet része, aki tehát cigányellenes, az egyben magyarellenés is.” Ezt most megismétlem és megkérdem: van-e olyan bolond közösség, amely egy vele együtt élő másikat ellenségévé tesz, amikor a szövetségesévé is tehetné? A cigányság éppen most alakítja ki modern et-

nikai tudatát. Ebben az átalakulásban óriási energiák rejlenek, amelyek előre lendíthetik, de meg is béníthatják az ország fejlődését. Nagyon is gyakorlati kérdésszóról van szó: egy ma születő cigány kisgyereknek harminc év múlva el kell tartania saját magát és családját, valamint még két nyugdíjast. Mind egy-e tehát, hogy a nemzeti szolidaritási közösségbe tartozó értéktermelő, adófizető munkás, alkalmazott, vállalkozó lesz-e, vagy a kirekesztők által elvadított, cigányellenességre magyarellenességgel, erőszakra erőszakkal válaszoló eltartott? Vajon magyar érdeket szolgálnak azok, akik cigányellenes uszításukkal vagy jogvédelemnek álcázott konfliktusgerjesztéssel egymás ellen hergelik ezt a két együttélésre ítélt közösséget?

Ezt nemcsak nekünk, cigányoknak kellene hangsúlyoznunk, hanem szövetségünk egészének is. Egyértelművé kell tenni, hogy amit ma a szélsőjobb cigány ügyben művel, az nem a nemzet érdeke. A cigányság számára is el kell magyarázni, hogy az a közeg, ahonnan a cigánygyűlölet jön, nem egyenlő a magyar nemzettel!

Szövetségünk bizonyítéka a korrekt politikai partnerségnek. Ez azonban részint folyamatos megújításra szorul, részint tovább fejleszteni. A politikai partnerség érdek alapú. Ennél tovább kell menni, mélyíteni és szélesíteni kell ezt a kapcsolatot. A cigánypolitikát fel kell emelni a nemzetpolitika szintjére. Ezen az alapon lehet a helyére tenni a cigányellenességet is. A társadalmi

integrációhoz és a hatékony szociálpolitikához új stratégiára és új módszerekre van szükség. Újra kell gondolkodnunk a felelősség kérdéséről. Az, hogy sok primitív ember gondolkodásában a cigányság a bűnbak az ország bajaiért, nem ok arra, hogy mi egy fordított bűnbak-elméletet alkalmazzunk, amely szerint a cigányok semmilyen nem felelősek, minden baj oka a társadalmi körülményekben, a többség előítéleteiben keresendő. Túl kell lépniünk a szoros vett cigányügyön. Kell, hogy legyen véleményünk a gazdaságfejlesztésről, az oktatás egészéről, a nyugdíjreformról, a közbiztonságról, sőt a külpolitikáról is.

A Lungo Dromnak mindenhez van köze, ami ebben az országban történik.

A Nemzeti Fórum története

Az MDF-ből törvénytelenül kizárt, és a kizárások miatt kivált országgyűlési képviselők 2004 őszén, **Lezsák Sándor** vezetésével megalakították a Nemzeti Fórum Egyesületet. **Alapítók: Balogh László, Dr. Balsai István, Csampa Zolt, Ékes József, Font Sándor, Fülöp István, Dr. Horváth Balázs, Dr. Kelemen András, Lezsák Sándor, Dr. Medgyasszay László, V. Németh Zsolt, Pichler Imre, Püski András, Szászfalvi László.**

A Nemzeti Fórum célja a magyar nemzet és a magyar haza szolgálata. A keresztény kultúra szellemi és erkölcsi értékei mentén gondolkodó és cselekvő társadalom összefogása. Küzd a közélet tisztaságáért, az igazságért szavakkal és tettekkel. A Nemzeti Fórum elutasít és elítél minden olyan cselekedetet, amely alkalmas mások megfélemlítésére, valamint hazánk vagy a demokrácia lejáratására.

A Nemzeti Fórum fontosnak tartja az aktív szerveződést, összefogást, mind társadalmi, mind politikai szinten. 2005 júniusában a Nemzeti Fórum Egyesület együttműködési megállapodást kötött a Fideszszel, és ettől a naptól kezdve a SZÖVETSÉG teljes jogú tagjaként folytatta tevékenységét. **Orbán Viktor** a megállapodás aláírásakor mondott szavait idézve: „Egy hajlíthatatlan, rendíthetetlen nemzeti erővel köt a Fidesz megállapodást, egy olyan erővel, melyre biztosan igaz a Szózatnak az a szava, hogy rendületlenül”.

Az elmúlt két és fél évben a Nemzeti Fórum erősödött, és méltó partnerként, a lakiteleki nyilatkozat törekvéseinek képviselésével megmutatta, képes közösségi munkára, áldozatra. Az Egyesület szervezetet állított minden megyében, több városban, és jelenleg egy Ifjúsági Klubhálózat kialakítása van folyamatban. Ennek eredményeként az Első Országos Gyűlését (2006. március 4.) követően, az országgyűlési választásokon 9 egyéni, és 3 listás mandátumot szer-

zett a Parlamentben, és a megalakuló Országgyűlés az Egyesület elnökét, Lezsák Sándort a Parlament alelnökének választotta.

A Nemzeti Fórum munkacsoportjai: az egészségpolitikai, a gazdaságpolitikai, az oktatási, a környezetvédelmi, a

Lezsák Sándor,
a Nemzeti Fórum
Egyesület elnöke.

külgvi, a mezőgazdasági és vidékfejlesztési, az '56-os – szakemberekkel, aktívan dolgoznak, mely munkák fontos szerepet kaphatnak egy új kormányprogram megteremtésénél.

A Nemzeti Fórum egy olyan társadalmi és politikai erőter képviselője, amely az elmúlt 20 esztendő kapcsolatrendszeréből alakult ki és tartott össze jóban és rosszban egyaránt. Ez az összefogás, amely népben, nemzetben elkötelezett és cselekvő, erkölcsi kötelességet érez a társadalom és hazánk állapota iránt. Fontos, hogy érték legyen a hit és az erkölcs, a munka, a tudás, a másik emberre való figyelés, a gondolkodás, a cselekvés.

Forrás: www.nemzetiforum.hu

Tanuljunk cigányul!

Új rovatunkban azoknak szeretnénk kedvezni, akik még nem tudnak, de szeretnének megtanulni cigányul. Terveink szerint a sorozat végére alapfokon elsajátítható lesz a nyelv. Észrevételeiket, javaslataikat Szerkesztőségünk címére várjuk.

Po koncerto

O Petro thaj e Silvia po koncerto kamen te zhan. Von zurales kamen le diskovosko bashajipe. Vorbisardine, hoj savatone ratyine zhan te ashunen jekh koncerto. O Petro aba dikhlas ando nyevipe kaj si koncerto savatone. Ratyine duj koncertura si, jekh poposko koncerto thaj jekh rokosko koncerto. Von kode gindysardine, hoj po poposko koncerto zhan. O koncerto andel foroska kulturako kher si oxto chasongo thaj o grupo Ramaslo bashavel. Von maladyon angla la kulturako kher ehta chasongo. Von trubul te kinen anglunovar bileto po koncerto. Von numa duj zhene zhan, ke la Silviako phral chi zhanglas te zhal lenca, pale kamlas. Leska piramnya si butyi, anda kado o Shanyi korkorro chi kamlas te avel.

Kaj e kassa:

- Lashi ratyi!
- Lashi ratyi vi tumenge!
- Ame kamas te kinas duj biletura adyes po koncerto. Si inke bileto?
- Baxt situme, ke inke sima duj biletura.
- Zurales lasho-j! Sode trubul te potyina?
- Jekh bileto mol duj miji forintura, trubul te potyines shtar miji forintura.
- Mishto-j. Le!
- Nais tuke, kathe-j le biletura!
- Vi tuke nais! Ash Devlesa!
- Zhan Devlesa!

Ando vudar:

- Lashi ratyi! Mangav le biletura!
- Kathe-j!
- Nais! Lashi voja tumenge!

Po koncerto:

O grupo Ramaslo bashadas zurales shukares. Le shave thaj sheja kheldine po koncerto. O grupo gilyabelas deshupanzh gilya thaj sa manushen lashi voja sas.

Pala o koncerto o Petro thaj e Silvia geline khere. Von baxtale-j, hoj pe jekh lasho koncerto sas.

Koncerten

Péter és Szilvia koncertre akarnak menni. Ők nagyon szeretik a diszkó zenét. Megbeszélték, hogy szombat este mennek el egy koncertre. Péter már megnézte az újságban, hol van szombaton koncert. Este két koncert van, egy pop- és egy rockkoncert. Úgy gondolták, hogy a popkoncertre mennek. A koncert a városi kultúrházban van nyolc órakor, és a Ramaszló együttes játszik. A kultúrház előtt találkoznak hét órakor. Először jegyet kell venniük a koncertre. Ők csak ketten mennek, mert Szilvia testvére nem tudott menni velük, pedig akart. A barátnőjének dolga van, ezért Sanyi egyedül nem akart jönni.

A kasszánál:

- Jó estét!
- Jó estét nektek is!
- Két jegyet akarunk venni ma a koncertre. Van még jegy?
- Szerencsések van, mert még van két jegy.
- Nagyon jó! Mennyit kell fizetnem?
- Egy jegy 2000 forint, 4000 forintot kell fizetned.
- Jól van. Tessék.
- Köszönöm, itt vannak a jegyek.
- Neked is köszönet! Viszlát!
- Viszlát!

A bejáratnál:

– Jó estét, kérem a jegyeket!

– Itt vannak!

– Köszönöm. Jó szórakozást!

A koncerten:

A Ramaszló együttes nagyon szépen játszott. A fiúk és a lányok táncoltak a koncerten. Az együttes 15 dalt énekelt el, és az embereknek nagyon jó kedvük volt.

A koncert után Péter és Szilvia hazamentek. Szerencsések, hogy jó koncerten voltak.

Szavak:

diskovo–diszkó

bashajipe–zene

ashunel– hallgat, figyel

nyevipe–újság

kulturako kher–kultúrház,
művelődési ház

bashavel–zenél

oxto chasongo–nyolc órákor

bileto–jegy

kassa– pénztár

gilyabel–énekel

gilyi–ének

bashavel–zenél

Nyelvtan:

53. Összetett szavak

Az összetett szavak két önálló jelentésű főnévből állnak. Összeolvadva egy önálló jelentésű főnevet kapunk. A magyar nyelvben más nyelvekhez hasonlóan csak egymás mellé tesszük őket, és már kész is van az összetett szó. A cigány nyelvben az összetett szavak mindig birtokviszonyt jelentenek.

Pl.: faluház – a falunak a háza: le gavesko kher.

54. A birtok ragozása

A cigány nyelvben is a birtokviszonyban lévő főnevet tovább ragozhatjuk. A birtoknak is lehet például akár birtoka is.

Pl.: alanyeset: le shavesko dad, tárgyeset: le shaveske dades, eszközhatározó eset: le shaveske dadesa, birtokos eset: le shaveske dadesko kher.

A birtokos melléknevek végződését a már tanult szabályok szerint kell egyeztetni azzal a főnévvel, amelyiknek a birtokosa.

Gyakorlatok:

1. Alkossunk összetett szavakat
városház, anyanyelv, utcasarok, lépcsőház, vízóra, csizmaszár, anyaföld, nyakkendő

2. Fordítsuk le az alábbi mondatokat!

A barátom testvérével akartam találkozni szombat délután. A szobabiciklivel sokat dolgozom minden nap, hogy erős legyek. A feleségem húgának a kocsijával megyünk mi is Budapestre. Az orvosod feleségével jártam én is iskolába. A barátod piros kocsijában hagytam a telefonom.

(Részlet Géczy József „Shukar romani shib” című jegyzetéből)

Bokszi és Tulpica

cigány népmesék

Sáfár Sándor és Wuschier Anna gyűjtése - 1. rész

Hol volt, hol nem volt, túl az Óperenciás tengeren, de az Üveghegyen innen, élt egy daliás király. Ennek a királynak volt egy szép lánya. A király éppen most nősült másodszor, mert az első feleségét elvitte a kólika.

Szerencséjére másodjára olyan szép feleséget talált, hogy hét megyében nem volt párja. Boldog volt a király. Acsarkodtak, pletykáltak az irigyei. Azt beszélték, hogy a királyné boszorkány. Bűbájossággal, mindenféle füvekkel teszi szebbé magát, mint amilyen.

Hiszen a szépítés nem is lett volna baj, hanem a lakodalom után az is közszájon forgott, hogy a királynak három nap az élete. Addig kimulatja magát a menyecske, utána megmutatja az urának az utat a túlvilágra. Persze, hogy a királynak senki nem szólt, mert nem mert szólani. Ő meg a nagy boldogságban észre sem vette, hogy eltűnt a lánya. Tulpicává átkozta a boszorkány. Éjszakánként fehér kutya képében a boszorkány végkimerülésig hajszolta Tulpicát.

Csoda ezek után, hogy végigaludta a nappalokat a királylány? Az első este, amikor a Tulpicát üldözte a nagy fehér kutya, az útke-resztesződésben összetalálkozott egy legénnyel: Miklóssal, aki a kedvesétől ment haza. Elkapta a

legényt a fehér kutya. Megszaggatta, megugraszította, beleharapott az inába. Hetekig kúrálta az orvos, de segíteni nem tudott rajta. Azt mondta, veszett kutya volt. Siratta a rokonság, a meny-

asszony. Hiába. Megsajnálta a családot a király, örökös fejpénzt utalt ki részükre. Segélyt, amit soha senki el nem vehet tőlük. Jól jött a kis pénz, de nem támasztotta fel Miklóst.

Második este is útnak indult a boszorkány fehér kutya képében. El ne felejtsem mondani, hogy az urát megittatta macskagyökér teával, attól úgy aludt, mint a tej. A fehér kutya most is zavarászt

Tulpicát. Tulpica menekült árkon, bokron, kerítésen át. Utána a fehér kutya. Egyszer, amikor egy kerítést ugrott át a fehér kutya, pontosan egy lánynak a nyakába ugrott, aki későeste jött haza a beteg nagyanyjától... A lány a kutyától úgy megijedt, hogy egy sikítás, és rögvest szörnyet halt. Erre a sikításra rohant ki a házból az anyja, hogy megnézzze, mi a baja a lánynak. Láta a fehér kutyát átugorni a kerítésen, de a lányán már nem tudott segíteni. Persze ezt nem hitte el, rohant a szomszéd utcába az orvosért.

– Szívgörccs – mondta az orvos, majd elbeszélte, hogyan történt a dolog.

Az asszony elmondta, hogyan ugrott be a fehér kutya a kerítésen. Egyenesen a lánya nyakába, azzal már ugrott is tovább a másik kerítésen.

– Kié lehet az a nagy fehér kutya? Nem ismer-

rek senkit a városban, akinek nagy fehér kutyája volna. – A boszorkányhistóriát az orvos nem hitte el. A temetésen a vőlegényen, a rokonságon kívül megjelent a király és a felesége is. A királyné egy zacskó aranyat adott a lány anyjának fájdalomdíjul. Az asszony elfogadta, de nem merte megtartani az aranyat, hanem elásta a temető sarkában. Ki tudja, milyen veszedelmet akar

hozni a házra a boszorkány királyné.

Az emberek továbbra is a boszorkányhistóriát beszélték szerte a városban. Az orvos kinevette őket, amikor neki is újból és újból elbeszélték. Hanem a fehér kutya nagyon birizgálta a fantáziáját.

– Meg kell lesni! El kell pusztítani, amíg több bajt nem okoz.

Összehívta a város öregeit, vezetőit, hogy megbeszélje, mit tehetnének a fehér kutya ellen. Hogy el kell pusztítani, azzal mindenki egyetértett, de hogy ki lesse meg, ki pusztítsa el, a körül kitört a vihar. Mindenki a másikkal akarta megcsináltatni. Végül valaki azt mondta, hogy Bokszi, a szögkovács a legerősebb ember a városban, rá kell bízni a dolgokat.

Elmentek Bokszihoz. A város vezetősége nevében megkérték, hogy pusztítsa el az éjszakánként kujtorgó fehér kutyát.

– És a fizetség? Vagy úgy gondoljátok, egyedül én dolgozom ingyen a városért?

– Igaza van! – szólta az egyik öreg.

– Mit kérnél a munkáért?

– Nem keveset. Vegyenek nekem egy házat a város főterén, aztán adjanak egy vándoripar-engedélyt, hogy ne zaklathassanak. Szabadon járhassek, kelhessek mindenfelé az országban. Végül, hogy ne kelljen mindig gyalogni, se munkába menet, se akkor, ha haza jövök, vegyenek nekem egy hátaslovat!

– Rendben van. Megadjuk.

Egyhangúlag megszavazták. Rögtön meg is vettek egy eladó házat. Kiállították a vándoripar-engedélyt. A kupectól megvették a legszebb hátaslovat. Istálló nem volt, hát bekötötték az egyik szobába, kinevezték azt istállónak. Bokszi egyedül élt, nem hiányzott neki a három szoba közül az az egy.

Hogy így mindent elrendeztek, Bokszi készült a kutyalesre. Elővette a szurkot, a billogot, a vasvellt. Fejébe nyomta az apjától kapott zöld szalagos zsíros kalapot. El ne felejtsem mondani, hogy az a kalap csodakalap volt. Aki a fejére tette, azonnal láthatatlan lett. Kiállt a keresztútra. Sokáig őgyelgett, amíg megpillantotta a fehér kutyát, ami elől menekült Tulpica. A fehér kutya Bokszi a kalap miatt nem látta. Ha látta volna, egészen másképpen végződött volna a dolog. Így azonban, amikor a fehér kutya közelébe lopózott Bokszi, belevágta a vasvellt. A kutya elterült. Biztonság okáért még kétszer szúrt a vasvelével. Ezután a kutya mellére tette a szurkot, meggyújtotta. Felforrósította a billogot, s a kutya homlokára nyomta. Sisteregve maradt ott a billogozott jel. Ezután egy pöccintéssel az árokba lökte a kutyát. Most már emelt fővel mehetett haza, mint aki jól végezte a dolgát.

A város vezetői már korán reggel megjelentek Bokszi házában. Kíváncsiak voltak az eredményre. Előbb csak az ablakon lestek be, de mivel semmi mozgást nem láttak, bezörgettek s bekiabáltak.

– Hé! Bokszi! Alszol?

Bokszi álmosan kíváncszorgott a szobából.

– Hát ilyen ember vagy? Mi vastagon megfizetünk, te meg az igazak álmát alszod még akkor is, amikor a hasadra süt a nap?

– Most már alhatok. Elinézttem a beste állatát.

– Hol? Mikor?

Bokszi elvezette őket a keresztúthoz, szemléljék meg a kutyát. Útközben elbeszélte, hogy s mint esett a dolog a fehér kutyával. A kalapról persze bölcsen hallgatott. Értékeljék csak árába az ő vitézi tettét!

Megérkeznek a keresztúthoz. A kutyának hűlt helye. El nem vitte senki, az biztos. Kinek kellene egy döglött kutya. Nem sok kellett volna, hogy megverjék Bokszi a város vezetői és visszavegyék, amit fizetségképpen adtak. Vitatkoztak, vitatkoztak, végül a legokosabb javaslatot fogadták el: ha a fehér kutya még egyszer jelentkezik, az azt jelenti, hogy Bokszi hazudott. Akkor aztán elzavarják a városból, de még a megyéből is. Ezzel a határozattal ment ki-kí a maga dolgára.

Útközben látják, hogy az utcán álldogál a város apraja-nagyja. Beszélik, meghalt a királyné. A király azonnal leszegeztette a koporsóját, mert valami csúfság: égés, szemölcs, vagy mi jött a homlokára. A király kidoboltatta, hogy a város minden lakója köteles a temetés előtt egy-egy szál virágot tenni a királyné koporsójára. Vasárnap pedig mindenkinek meg kell jelennie a temetésen.

Nem is azért beszélgetett a sok ember az utcán, mert sajnálta az egy-egy szál virágot, pláne nem a temetésen való megjelenés miatt zúgolódtak, hisz arra kíváncsiságból is elment volna mindenki. Akkor miről beszélgettek? A rejtélyes halál okát találgatták. Azt sem találták rendjénvalónak, hogy a király leszegeztette a koporsót.

Mesélő:

Rostás Gusztáv, 55 éves

A gyűjtés időpontja:

1992, Szarvas

Szómagyarázat:

Kéren szó kamen = legyen, ahogy akarjátok, szeretnétek.

Tulpica = elvadult nőtény macska

– folytatjuk –

Bokszi és Tulpica

puvástã dã bãjás

Sáfár Sándor és Wuscher Anna o ásztrinsz uná - 1.

Gfoszt, hungyé nu o foszt, máj dã párcsé dã ápã máré, dá dã gyál dã în ujágã máj áprapé, o kusztát on bãlor királ. Királu áztá o ávut o fátã mîndrã. Királu bás áku sz-o însurát pã dalje rîndurj, kã dã zelsö cîgánkãj o murit în bicsisug.

Pã nuroku-j, pã dalje áfelá mîndru cîgánkã sã o áflát, kit în sápcsé lok nu o foszt ásá mîndrã. Bukurosz o foszt királu. Rînzse, szfátãje duzsmányi. Áje zîse, kit királicá buszurkánã ãj. Ku fãsrãlã, ku vrãzsuj szã punyé szã fijé máj mîndrã, kákit kum ãj.

Dábã áztá kã szã fásé pã mîndrã nyis nu ár fi foszt bãj, dábã dã pã nuntã toc áje zîse, kit lu királu csár tri zîljé ãj kusztuj. Pîñã átunse ãs fásé voje cîgánkã naã, dãpã áje ãj áratã lu cîgãnuj kálje, káré pã áltã lume merzsé. Dãnu lu királu nyime nu jo szfátãjit, kã nu szãndurát szã szfátãjãszkã.

Jãl mágã în há máré bukurijé nyis nu o lat dãvescsé, kit fátáj sz-o pirdut. Dã mîcã o fãsrãita buszurkánã, dã Tulpica. Tatã napcse, o zubunye pã fátã, ásá kit dã kînyé álb szã scsimbã, pã dobã áje, sã pîñã nu huscsunye fátã, átitã o zãvãrle pã Tulpica.

Nu ãj dã înmirát, kit ásá fátã sz-o kulkáta át totu zuã? Há dã zelsö napcse, kind pã Tulpica o zãvãrle kînyé álb átunse lá kruse

dã káljé sz-o áflát ku on fisor: ku Miklós sinyé dälã plãkãtarej o mérsz ákászã. O kãptãlita pã fisoru kînye álb. O hãncãjita, o fãse szã szãré, j-o muskát în vînyi. Mult szãptãminã o umblát lá dok-

tor, dá nu jo putut sz-ãj ázsucsé. Áje o zîsz, kit kînyé bicság o foszt, káré l-o muskát. Plînzse pã jãl nyãmu, plãkãtare-j. Jábã. L-o milãta pã siljédu királu, sã în totu kuszt j-o dát bãny lu jé. Bãny pã káré nyis kind, nyis nyime nu o putut szã jejë dälã jé. Bényé o vinyit bãnyi, dá áztã nu j-o dát în-nãpoj kusztu lu Miklós.

Sã lá dalje zîljé sz-o purnyit kînye álb, dãnu királicá. Szã nu

mujt szã zîk, kit pã bãrbátuj, pã királ, dãnu j-o dát szã bejë téé dã în rãgyinã dã mîcã, dã áje ásá szã kulká kã lápcsije. Kînye álb sã áku o zãvãrlã pã Tulpica. Tulpica dãgye fugã pã tufé pã kirités pã hungyé gogyi. Dã pã je kînye álb. O dátã kind bás pã on kirités o szãrát át kînye álb, bás l-o fátã în gît o szãrit, sinyé átunse dã napcsé o mérsz ákászã dälã masãszã bicsãgã...Fátã dälã kînyé ásá sz-o szpãrijet, kit o cîpát szusz, sã gátã, o murit. Pã cîpálã áztã o vinyit áfãrã dã în kãszã mumãszã, szã vädã sé bãj áré fátáj. O vãzuta pã kînye álb kit o szãrit át pã kirités, dá pã fátáj má nu o putut szã ázsucsé. Dãnu áztã nu ãnkrizut, sã o dát fugã în hãjlãntã uljicã dãpã doktor.

– Zgîrs dã szufljit – zîse doktoru, dãpã áje o pãrit kum o foszt.

Cîgánkã o pãrit, kum o szãrát kînyilje álb pã kirités. Bás álu fátáj în gît,

ku áje má sã o szãrá át pã hãjlãntã kirités.

– Álu sinyé pacsé szã fijé kînyilje áje álb? Nu kunosz kã nyime în szãtu áztã, sinyé ár áve áfelã kînyé álb.

Kã darã buszurkánã ár fi foszt, áje nu ãnkrigye doktoru. Pã grupãlã or mérsz, plãkãtoruj, nyãmurje, dá sã királu sã cîgánkãj. Királicá o szukuljéc dã aar j-o dát lu siljéduj lu fátã, pãntru dremé.

Cîgánkă o ăpukăta, dă nu sâzândurăt sâ cîjé lă je, dăbă o îngrupăta lăngă mîrmîncsê. Sînyé scsijé sêfel păgu ără dăgînd sâ ădukă pă saljăduj kirălica dă buszurkănă.

Aminyî dă ătunse sâ, dă buszurkănă or szfătăjit în totu szăt. Doktoru l-jo rîsz ăfără pă jé, kînd or puvăsttăt ăztă jără sâ jără. Dăbă kînye ălb dăje nu jo dát hugoj.

Trăbujé lisjit! Trăbujé sâ sztupiny, pînă māj mult bāj nu făsé.

O csimăta ună pă ălu szăt bătîrny, sâ szfătăjăszkă sâ jé, kit sé ăr pucse sâ fākă ku kînyilje ălb ăztă. Ku ăje kit trăbujé sâ ăsz-tupé, ku ăje sînyî gogyi o prisiput ună, dă kit sînyé sâ lisjăszkă, sâ sînyé sâ ăsztupă, pă ăje máré urlălă o foszt. Toc pă ălt o ăvut dăgînd sâ o pujé. Dă szfărsît sînyivă ăje o zîsz, kit Bokszi, kovăsu ăj hăl māj tărê om în szătulji, pă jăl trăbujé sâ bizijăszkă.

Or mérsz lă Bokszi. ălu szăt om máré ku ăje cs-o în bizijit, kit sâ ăsztup pă kînye há ălb, kărê tot umblă în napcse pă în szăt.

– Kit bány oj kăpătă? ăsă găngyic csăr jo szîngură oj lukră în sîncsê lu szăt?

– Gyirépt ărê! – zîse on bătîrn.

– Sé ăj sire păntu lukru ăztă?

– Nu pucîn. Sză jec mijé o kásză în kăpu szătuluj, dă pă ăje dăgyéc o ăfelă pipáros ku kărê ăkăr hungyê pot sâ lukru, sâ sâ nu mă pată sâ mă zubunyăszkă, kă lukru. Pă szfărsît mágă, kit sâ nu trăbujé pă pisaré sâ umblu nyis în lukru, nyis kînd vju ăkásză, sză-m lac on kăl dă kălărê!

– Bényé ăj. ăc dany.

Toc ku o vorbă or zîsz. ătunse jor lat o kásză pă kărê băs ătunse vingye. Or fākuta pipárosu sé o sirut. J-or lata sâ kălu kărê há māj mîndră kăl dă kălărê o foszt. Păntu kă nu o ăvut lok kălu or ljigăta în szobă. Păntu kă Bokszi

szîngur o kusztăt nu jo hiányzit szobă ăztă kă tri o ăvut. ăsă sigogye or rindizit, păntu ăztă Bokszi sz-o kăszilidit sâ lisi-jăszkă pă kînye. O pukăta vurcă, fere kărê ărgyé în peljé, sâ pă furkă máré. O pusz pă kăpus kămănăku vergyé, kărê dă lă tătăszo o kăpătăt. Sză nu mujt sâ zîk, kit kămănăku ălá scsije sâ făsărăszkă. Sînyé o pusza pă kăpus, pă ăje nu pucse sâ vādă nyime. O sztăt ăfără în kruse lu kălje. Mult dobă o sztăt ăkulo, kînd o văzuta pă kînyilje ălb dă kărê dăgye fugă Tulpica. Kînyilje ălb, păntu kămănăk, dănu nu ăl vigye. Dăkă ăr fi văzut, ălt kum ăr fi lukru ăztă. ăsă mágă kînd nu ăj re dăpărcsé dă lă kînyilje ătunse o punsza în kînyé furkă máré. Kînyilje sz-o duburăt. Kit biztos sâ fijé, māj în daă rîndurj o punsz în kînye furkă. Dăpă ăztă pă cséptuj o pusz vurcă lu kînyilje, sâ o încicăta. O înkălzît zsusz pă fere sâ o punsza ku ăztă pă fruncsé. Ku szăsăjălă o rămăsz ăkulo lokuj. Ku ăztă în ărok o pusza pă kînyilje. Ku kăp szusz o mérsz ăkásză, kă dănu bényé o szfărsît ku lukruj.

Aminyî máré ălu szăt, mă dă gyiminyăcă repé or mérsz lă kásză ălu Bokszi. Kivăncsis ăsz re sé o foszt. Kănti csăr pă ublok sz-or ujtăt în lontru, dă kă nu o mucujit nyime, zdrînsună ubloku, muzse în lontru.

– Sé! Bokszi! Csé kuls?

Bokszi ku szomn în ocsij o mérsz ăfără dă în szobă.

– ăfelă om jéscs tu? Noj bényé csé plăcsény, tu mágă csé kuls, sâ ătunse, kînd pă inyimăc ărgyé szarălje?

– ăkumă pot sâ mă kulk. ăm szfărsît ku je.

– Kînd? Hungyé?

Bokszi ljo vizitita pă jé lă kruse dă kălje, kit sâ vādă pă kînyilje. Pă kălje ljo părît kum o foszt ku kînyilje ălb lukruj. Dă kămănăk dănu nu o zîsz nyimikă.

Lă sâ scsijé sé or kăpătăt dălă jăl szātu!

Or ăzsunsz lă krusé dă kălje. Kînye înniyikere nu o foszt. Nu lo dusz nyime, ăje ănyme ăj. Lu sînyé ăr trăbuji o kînyé dugljit. Nu ăr fi trăbujit mult, kit szăl bácsé pă jăl aminyi héj máré dă szăt, sâ sâ jeje înnăpoj bányi sé j-or dát. Sză szfăgye, sâ szfăgye dă pă ăje or ăpukăt vorbă lu há māj ku firé: dăkă kînyilje ălb māj o dátă o vinyi, ătunse misunyescsé Bokszi. ătunse or zăvărli dă în szăt, sâ māj dăpărcsé. Întră ăztă or rămăsz sâ or mérsz totu om pă lukrus.

Kum merzsé pă kălje vegyé, kit pă uljică sztă toc, misj sâ máré. ăje zîsé, kit o murit kirălică. Kirălu repé o luvit kuj în kuporsou, kă sévă suf: ărszu, nadă o vinyit pă fruncséj. Kirălu o dubulita ăfără, kit pă grupălă tată om trăbujé sâ ădukă o-o flaré pă kuporsou. Duminyikă mágă toc trăbujé sâ vijé pă îngrupălă.

Nu dăje szfătăje aminyi pă uljică, kă ăr fi milăt ăje o-o flaré, dăbă kă nu dăje kă trăbujé sâ mergă pă îngrupălă, ăkulo sâ pânturu kivăncsisăg ăr fi mérsz toc. ătunse dă sé or szfătăjit? Pă ăje sâ găngye, kit kum o murit. Nyis ăje nu o foszt pă lok, kit kirălu o înkujeta ăsă repé kuporsou.

**Sînyé o puvăsttăt:
Rostás Gusztáv, dă 55 ej
Dobă dă sztrînzălă:
1992, Szarvas**

Szómagyarázat:

Kéren szó kamen = legyen, ahogy akarjátok, szeretnétek.
Tulpica = elvadult nőstény macska

– māj szkrijény –

**Fordította:
Orsós Kata**

A SZILTOP KHT. ÉS A LUNGO DROM FELHÍVÁSA

Kedves gyerekek!

Közeledik a Karácsony! A Jézuska már figyel benneteket az égből, és be-bekukucskál egy-egy ablakon, hogy jó gyerekek vagytok-e vagy rosszak.

Minden gyereknek szeretne ajándékot adni, de nem tudja még, hogy ti mit szeretnétek. Írjatok neki egy kedves levelet, egy kicsit magatokról és egy kicsit arról, mit szeretnétek Karácsonyra.

Ha elkülditek a Lungo Drom szerkesztőségébe, mi eljuttatjuk a Jézuskának.

Leveleteket ide küldhetitek: 5000 Szolnok, Aranka utca 3.

MEGRENDELŐ

Megrendelem az LD című roma lapot

..... példányban, az alábbi címre:

Megrendelő neve:

Címe:

.....

Előfizetési díj
egy évre: 3000,- Ft,
fél évre: 1500,- Ft,
negyedévre: 750,- Ft

A megrendelőlapot és az előfizetési díjat a szerkesztőség címére kérjük eljuttatni:

5001 Szolnok, Pf.: 77

Telefon:

(06) 56/420-110

Előfizethető rózsaszínű postai utalványon.

FELHÍVÁS

Tájékoztatjuk Kedves Olvasóinkat, hogy Szerkesztőségünk telefonszáma és fax száma, valamint e-mail címe megváltozott:

Telefon: 06-56/420-110

Fax: 06-56/514-331

E-mail: otka77@citromail.hu

INTERVENCIÓS PÁLYÁZAT 2008.

A szociális és Munkaügyi Minisztérium, valamint a Magyarországi Cigányokért Közalapítvány közösen pályázatot hirdet magánszemélyeket érintő, veszélyeztető lakhatási és szociális krízishelyzet elhárításának és megoldásának részbeni támogatására.

PÁLYÁZAT KIZÁRÓLAG AZ ALÁBBI TÉMÁKRA NYÚJTHATÓ BE:**I. Magánszemélyeket érintő, veszélyeztető lakhatási krízishelyzet elhárítása:**

- Természeti csapások és elemi károk esetén, ahol lakásállapot romlását követően a lakhatás ellehetetlenül (a lakásállapot romlását a jegyzőnek igazolni kell). A pályázó a lakhatóvá tétel költségeire kérhet támogatást.
- A lakást/házat életveszélyessé nyilvánították, és a települési önkormányzat nem tud megfelelő elhelyezést biztosítani az ott lakók részére. Az elhelyezés biztosításának hiányát a pályázatban ismertetni kell (a lakóépület életveszélyes állapotát az illetékes önkormányzat műszaki irodája igazolja). A pályázó a lakhatóvá tétel költségeire vagy lakóépület vásárlásához kérhet támogatást.

II. Magánszemélyeket érintő szociális krízishelyzet elhárítása:

- A szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvényben foglaltak alapján adósságkezelési szolgáltatást már igénybevett, de lakhatását veszélyeztető mértékű adósságproblémával bíró családok támogatása. (A pályázat részletesen mutassa be, hogy a megsegített családok milyen adósságfelhalmozást megelőző/megakadályozó programban vehetnek részt a probléma hosszú távú kiküszöbölése érdekében.)
- A Gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény alapján megfogalmazott **lakhatási** veszélyeztetettség fennállása esetén (a **lakhatási** veszélyeztetettség fennállását a helyi/kistérségi családsegítő vagy gyermekjóléti szolgálatnak bizonyítania kell. (A pályázat részletesen mutassa be, hogy a gyermekek családban maradását milyen program megvalósítása eredményezi, valamint az anyagi okból fennálló veszélyeztetettség kiküszöbölését milyen rásegítő program biztosítja.)

PÁLYÁZATI KERETÖSSZEG: 47 MILLIÓ Ft

A PÁLYÁZÓK KÖRE:

- cigány kisebbségi önkormányzatok,
- települési önkormányzat (csak helyi cigány kisebbségi önkormányzattal vagy a helyi roma közösséget képviselő civil szervezettel történő együttműködésben),
- jogi személyiséggel rendelkező cigány társadalmi szervezetek, egyesületek, alapítványok, melyeknek **alapító okiratában nevesítve van a roma közösségek érdekében végzett tevékenység (tagszervezetek csak akkor nyújthatnak be pályázatot, ha önálló bírósági végzéssel, bankszámlaszámmal rendelkeznek).**

A TÁMOGATÁS FORMÁJA:

- vissza nem térítendő támogatás;
- a megítélt támogatás 4 részletben kerül kifizetésre a részszámlások benyújtását követően (az utolsó részlet kifizetését 2009. május 30-ig kell teljesíteni).

Egy pályázó csak egy pályázatot adhat be, és az igényelhető támogatás maximum összege: 1.000.000 Ft

Felhívjuk a pályázók figyelmét, hogy elutasítás esetén sem adható be újabb pályázat!

NEM PÁLYÁZHATNAK:

- gazdasági társaságokról szóló törvény hatálya alá tartozó szervezetek,
- felszámolás, csődeljárás, vagy végrehajtás alatt álló szervezetek, továbbá
- azon szervezetek, amelyeknek köztartozása van, valamint a Közalapítványnál nyert más pályázati támogatásról nem számoltak el a megadott határidőig,
- magánszemélyek.

Azon szervezetek, melyek előző években támogatásban részesültek az intervenciós keretből, csak abban az esetben nyújthatnak be pályázatot, amennyiben elszámolásukat teljesítették, és azt a Közalapítvány elfogadta.

ÉRVÉNYTELEN AZ A PÁLYÁZAT:

- melyet arra nem jogosult szervezet nyújtott be,
- mely nem a 2008. évi adatlapon érkezett,
- melyhez nem csatolták a kötelező mellékleteket, illetve hiányosan töltötték ki az adatlapot, továbbá nem írták alá, és nem bélyegezték le.

Formailag kifogástalan az a pályázat, amely a 2008. évre érvényes adatlapon érkezik, olvasható, értékelhető, illetve aláírás-sal, bélyegzővel, dátummal ellátott és rendelkezik az összes kötelező melléklettel.

HIÁNYPÓTLÁSRA NINCS LEHETŐSÉG!

Hiányos pályázatok érvénytelenek, azokat a kuratórium nem tárgyalja meg.

A PÁLYÁZATNAK TARTALMAZNIA KELL (A PONTOSAN KITÖLTÖTT ADATLAPON KÍVÜL):

- pályázó nyilatkozatát arról, hogy szervezetüknek **nincs köztartozása** (nyilatkozat letölthető),
- társadalmi szervezet, alapítvány esetében **30 nappal nem régebbi**, a bíróság által kiadott, **eredeti** hatályos adatokat tartalmazó **kivonat** a szervezet működéséről (ez nem azonos a bírósági bejegyzéssel), önkormányzat esetében törzskönyvi igazolás,
- CKÖ-k esetében a **polgármesteri hivatal jegyzőjének** az igazolása a CKÖ törvényes működéséről,
- társadalmi szervezet, alapítvány, települési önkormányzat esetében az alapító okirat vagy alapszabály **hitelesített másolata**,

- 5) 30 napnál nem régebbi közzététel előtt aláírt eredeti aláírási címpéldány (banki aláírási címpéldányt nem áll módunkban elfogadni),
- 6) pályázó bankszámlaszámának bank által hitelesített 30 napnál nem régebbi másolata, CKÖ-k esetében a költségvetési számlát a polgármesteri hivatal igazolja, valamint csatolni kell a bank által hitelesített 30 napnál nem régebbi igazolást (a hitelesített bankszámlaszámát dátum nélkül nem fogadjuk el),
- 7) a krízishelyzet elhárítására vonatkozó együttműködési megállapodás a települési önkormányzattal; felhívjuk a pályázók figyelmét, amennyiben nem rendelkeznek együttműködési megállapodással, akkor egy nemleges nyilatkozatot kell küldeni,
- 8) a Közalapítvány szakmai munkabizottsága által később bekért egyéb, a pályázat elbírálásához szükséges dokumentumok, melyről a pályázó értesítést kap,
- 9) a települési önkormányzat igazolása, nyilatkozata, hogy a pályázatban érintett személy(ek) részt vesznek/vettek-e adósságkezelési szolgáltatásban (1993. évi III. törvény 55/C § (2) bekezdésében foglaltak szerint), amennyiben nem nyújt az önkormányzat adósságkezelési szolgáltatást, nemleges nyilatkozat csatolandó,
- 10) a pályázatban érintett személy(ek), család(ok) nyilatkozata arra vonatkozóan, hogy a pályázat tartalmát – pályázati célt – ismerik, azzal, valamint a pályázat benyújtásával egyetértenek (nyilatkozat letölthető).

A PÁLYÁZATOK BENYÚJTÁSI HATÁRIDEJE:
folyamatos a 47 millió forint keretösszeg erejéig

AZ ELBÍRÁLÁS IDEJE:
folyamatosan a 47 millió forint keretösszeg erejéig

A 2008. évre érvényes pályázati felhívás és adatlap átvethető a Közalapítvány irodájában (1081 Budapest, Köztársaság tér 3. Tel.: 455-9030, Fax: 455-9038.), valamint letölthető a Magyarországi Cigányokért Közalapítvány honlapján: www.macika.hu

A pályázatot 1 példányban a szükséges adatlapon, a mellékletekkel együtt a Közalapítvány címére kell beküldeni:
1081 Budapest, Köztársaság tér 3.

NYERTES PÁLYÁZAT ESETÉN A TÁMOGATÁSI SZERZŐDÉS ALÁÍRÁSÁHOZ SZÜKSÉGES DOKUMENTUMOK:

- 1) társadalmi szervezet, alapítvány, önkormányzat esetében a köztartozásokra vonatkozó 30 napnál nem régebbi, eredeti, nemleges APEH igazolás,
- 2) CKÖ-k esetében a polgármesteri hivatal jegyzőjének az igazolása a köztartozásokra vonatkozóan,
- 3) a feladat megvalósításának részletes – tételes darabszámmal, egységgel kidolgozott – végleges költségterve,
- 4) a feladat megvalósításának részletes felhasználási ütemterve,
- 5) beruházás esetén a jogerős építési engedély, vagy az illetékes hatósági igazolás arról, hogy a pályázatban jelzett tevékenység nem építési engedély köteles,
- 6) egyéb engedélyköteles tevékenység esetén a jogerős hatósági engedélyek, igazolások,
- 7) azonnali beszédési megbízásra vonatkozó felhatalmazás.

CHACHIBE (DIÁK) NEMZETKÖZI FOTÓPÁLYÁZAT

A Nyílt Társadalom Intézet (OSI) és az OSA Archivum meghirdeti a Chachipe (Diák) nemzetközi fotópályázatot 12–25 éves fiatalok számára.

Kiíró szerv: OSI, OSA
Ki vehet részt: 12–25 éves fiatalok

A pályázat leírása

A pályázat a 2007-ben elindított, nagy sikerű Chachipe folytatása. A Chachipe (diák) fiatalokhoz szól, arra ösztönözve őket, hogy használják a fényképezőgépet és mutassák be, hogyan látják ők a romákat és életüket.

Három kategóriában lehet pályázni:

- Az utcám, a városom, ahol élek;
- Az én színes világom;
- Mi a baj?

A nemzetközi zsűri 1000 eurós díjat oszt ki minden kategóriában a 12–15, 16–19, 20–25 évesek között.

A versenyre olyan képeket várnak, melyek 2005 után készültek a Roma Integráció Évtizede valamely országában: Albániában, Bulgáriában, Bosznia-Hercegovinában, Horvátországban, a Cseh Köztársaságban, Macedóniában, Magyarországon, Montenegróban, Romániában, Szerbiában, Szlovákiában vagy Spanyolországban.

A Chachipe (Diák) online fotópályázat. A digitális képek feltölthetőek a <http://photo.romadecade.org> oldalon, 2008. október 30. és december 15. között. Itt olvashatóak (a magyar zászlóra kattintva) a részletes versenyfeltételek is.

A verseny végeredményének kihirdetésére várhatóan 2009 januárjában kerül sor. A Chachipe (diák) pályázatra beérkezett fotókból 2009 elején kiállítást rendeznek a budapesti Centrális Galériában.

A pályázatok leadásának határideje: 2008. december 15.

Forrás: OSA

További információ: Jusztin Melinda, e-mail: photo@romadecade.org

Antidiszkriminációs Ügyfélszolgálati Hálózat

A hálózatban részt vevő ügyvédek

Borsod-Abaúj-Zemplén megye

Dr. Kiss Éva
3527 Miskolc,
Széchenyi út 35.
Tel: 06 (46) 354-811

Dr. Főnyedi Béla
3980 Sátoraljaújhely,
Kossuth tér 5.
Tel: 06 (47) 322-955

Bács-Kiskun megye

Dr. Szente Zsolt
6400 Kiskunhalas, Tó u. 36.
Tel: 06 (77) 428-064, 423-612
Fax: 06 (77) 428-064

Baranya megye

Dr. Olt György
7700 Mohács, Kossuth u 51.
Tel: 06 (69) 510-315

Békés megye

Dr. Lipták András
5540 Szarvas.
Arató Pál u. 1/1.
Tel: 06 (66) 216-004

Csongrád megye

Dr. Simonné
Dr. Báron Zsuzsanna
6930 Makó,
Kálvária u. 94.
Tel: 06 (62) 219-015

Fejér megye

Dr. Dobai Lajos
8000 Székesfehérvár,
Börgyár út 2.
Tel: 06 (22) 313-463

Győr-Moson-Sopron megye

Dr. Karcagi-Mészáros Zsolt
9023 Győr, Hunyadi u. 13.
Tel./Fax: 06 (96) 442-968

Heves megye

Dr. Keindlné
Dr. Patyi Zsuzsanna
3360 Heves, Arany J. út 15.
Tel: 06 (36) 545-155

Hajdú-Bihar megye

Dr. Czakó Marianna
4031 Debrecen,
Kishegyesi út 38. fsz.
Tel: 06 (52) 541-657, 541-658
Mobil: 06-20/384-3853

Komárom-Esztergom megye

Dr. Kiss Juhász István
2800 Tatabánya,
Ságvári E. u. 15.
Tel: 06 (34) 323-185

Pest megye

Dr. Lázók Tibor
Dr. Várhelyi W. Péter
Budapest VII. ker.
Dohány u. 76. (OCÖ)
Tel.: 06-1-322-8903/115 mellék

Dr. Molnár Iván
2740 Abony,
Kossuth tér 1.
Tel: 06 (53) 360-135,
360-136/106 mellék
Fax: 06 (53) 360-064

Somogy megye

Dr. Kócsó József
7400 Kaposvár,
Szent Imre u. 14. 1/8.
Tel: 06 (82) 413-906

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye

Dr. Lőkös Eleonóra
4400 Nyíregyháza,
Hősök tere 9.
Tel: 06 (42) 407-468

Dr. Ferenczy Róbert
4600 Kisvárd,
Szent László út 57.
Tel: 06 (45) 421-523

Jász-Nagykun-Szolnok megye

Dr. Fancsal Ágnes
5000 Szolnok, Szapáry út 19.
Tel: 06 (56) 420-110

Tolna megye

Dr. Sümegi Helga
7090 Tamási, Rácvölgy 7.
Tel: 06 (74) 474-977
Fax: 06 (74) 570-110

Nógrád megye

Dr. Farkas Imre
2660 Balassagyarmat,
Rákóczi fejedelem u 18.
Tel: 06 (35) 505-995
Fax: 06 (35) 300-782

Veszprém megye

Dr. Harcos Gábor
8200 Veszprém,
Szabadság tér 15.
Tel: 06 (88) 329-489

Zala megye

Dr. Németh Györgyi
8800 Nagykanizsa
Teleki u. 14.
Tel: 06 (93) 312-749

Vas megye

Dr. Kabay Gábor
9700 Szombathely,
Óperint u. 1.

Varga Tibor: Adjátok vissza a hegyeimet.